

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

EXEKUCE A JEJÍ DOPADY NA DLUŽNÍKA

Insolvenční zákon a jeho novela

Bakalářská práce

Autor: Lenka Sušková

Vedoucí práce: doc. Ing. Richard Pospíšil, Ph.D.

Olomouc 2019/2020

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: „*Exekuce a její dopady na dlužníka*“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne.

Podpis

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu své bakalářské práce doc. Ing. Richardovi Pospíšilovi, Ph.D., za cenné rady a informace při zpracování mé bakalářské práce.

Anotace závěrečné práce

Tato bakalářská práce se má věnovat tomu, co představuje pojem exekuce. Také vysvětlí, jak bude vypadat život dlužníka po oddlužení (respektive po prohlášení insolvence). To znamená, jaké jsou dopady na dlužníka a doporučení na oddlužení. V této práci se objeví i kritéria a zhodnocení novely insolvenčního zákona. Cílem práce je poukázat na problematiku exekucí a toho, jak lidi exekuční proces ovlivní.

Klíčová slova

Exekuce, insolvenční zákon, dlužník, zadluženost

Anotace závěrečné práce v anglickém jazyce

This bachelor thesis will be devoted to what is the concept of distraint. It will also explain what the life of the debtor will look like after debt relief (more precisely after the declaration of insolvency). This means what will be the effects for the debtor and debt relief recommendations. In this thesis, the criteria and evaluation of the Insolvency law amendment will appear too. The aim of the thesis is to point out the issue of distraint proceeding and how people will be affected by the distraint process.

Klíčová slova anglicky

distraint proceedings, insolvency law, debtor, indebtedness

Obsah

Úvod	6
Teoretická část	
1. Stručná historie exekucí.....	8
Pojetí exekucí v historii	8
Přesah do dnešní doby	11
Shrnutí kapitoly	11
2. Pojem exekuce	12
Charakteristika pojmu.....	12
Exekutor.....	13
Konkurs.....	17
Shrnutí kapitoly	19
3. Exekuční řízení.....	20
Účastníci řízení.....	20
Exekuční řízení.....	20
Exekuční titul	23
Shrnutí kapitoly	23
4. Exekuce vs. insolvence vs. osobní bankrot.....	24
Exekuce a insolvence.....	24
Osobní bankrot	26
Shrnutí kapitoly	32
5. Insolvenční zákon.....	33
Insolvence a insolvenční zákon.....	33
Novela insolvenčního zákona	35
Shrnutí kapitoly	36
Praktická část	
6. Dluhy a jejich dopady.....	38
Počet konkursů	38
Počet osobních bankrotů.....	39
Počet insolvencí.....	42
Počet exekucí	44
Registr dlužníků	49
Dopady (nejen) na dlužníka	52
Shrnutí kapitoly	57
7. Doporučení na oddlužení.....	58
Shrnutí kapitoly	59
Závěr.....	60
Možné pokračování	62
Seznam použitých zdrojů.....	63
Seznam obrázků, tabulek, grafů a schémat.....	67
Seznam příloh.....	67
Přílohy.....	68

Úvod

Exekuce. Exekuce i insolvence? Dluhy. Nepříjemnosti. Tato a další slova mohou člověka napadnout po přečtení názvu této práce. Člověk se může zamýšlet nad mnoha otázkami. Jedna z nich může být: kdo je vlastně nejohroženější skupinou, která se setkává s dluhy? Kdo se má dluhů nejvíce obávat? Téměř kdokoliv. Každý člověk se nějakým způsobem setkal s exekucí, ať už osobně, nebo zná někoho takového z okolí. Existuje i mnoho lidí, kteří se s tímto problémem setkají opakovaně. Exekuce v dnešní době není ničím novým, neznámým. I přesto, nebo a proto, bylo vybráno tohle téma jako téma závěrečné práce. Neboť je zajímavé posoudit, jak to s touto problematikou je. A případně, jak je na ni nahlíženo.

Práce se zabývá exekucemi a dalšími formami oddlužení a řešení dluhů. Tato bakalářská práce se bude věnovat tomu, co představuje pojem exekuce. Tato práce se ale nevěnuje jen samotnému pojmu exekuce, ale i dalším jevům souvisejícími s dluhy a dlužníkem. V názvu práce je sice slovo exekuce, ale dlužník nemusí být zatížen jen exekucemi, ale i jinou formou, respektive přesněji řečeno, jiná forma může dlužníka zbavit alespoň částečně jeho dluhů.

Hlavním cílem práce je tedy řešit problematiku exekucí a toho, jak osoby proces oddlužování ovlivní. Insolvence a exekuce jdou ruku v ruce, a právě nověle insolvenčního zákona a také insolvenční jako takové bude věnován velký prostor v této části. Podtitul práce je tak i Insolvenční zákon a jeho novela.

Právě tedy novela insolvenčního zákona se objeví také v této práci. Cílem práce není dlouze insolvenční popsat do všech možných detailů, ale spíše ji analyzovat do té míry, aby se poukázalo právě i na současnost, tj., jak se k insolvenční staví současné zákony. Změní se novelou zákona něco? Nebo budou dlužníci ve stejné situaci, jako tomu bývalo doposud? To je taktéž cílem této práce zjistit.

Z toho plyne, že v teoretické části je tak cílem zabývat se pojmy jako exekuce, insolvence, osobní bankrot a dalšími pojmy s nimi spojenými. Tyto pojmy je třeba alespoň v nějaké míře srovnat. Neboť přáním autorky při psaní a řešení této práce je, aby přínosem nebylo jen zjištění poznatků o exekucích. I proto se tato práce nezabývá čistě jen exekucemi, ale cílem je probádat a zaměřit se i na jiné formy oddlužení. Zmíněna bude krátce historie exekucí a taktéž, co je to exekuční řízení. Zakořením bude kapitola o insolvenční a novele jejího zákona.

Historii a další formy oddlužení je důležité uvést proto, že v praktické části této bakalářské práce půjde o porovnání hlavní problematiky této práce – exekuce – s dalšími formami oddlužení. A to za pomoci numerických údajů. Pomocí grafů a tabulek cílem zjistit, jak se exekuce proměňuje, jak se projevují dluhy a co má na procesy oddlužování vliv. Díky tomu bude možné uvést dopady dluhů a procesů zbavení se dluhů u dlužníka.

Uveden bude i záznam registrů dlužníků, aby bylo povědomí o tom, kde mohou být dluhy člověka, který dluží, uvedeny. Bude zmíněn v praktické části, neboť na ni pak bude navazovat další poslední kapitola. Bude zmíněn ekonomický dopad na dlužníka. Aneb jak člověka může splácení jeho dlužných pohledávek ovlivnit a na jakou částku, která mu nemůže být zabavena, má nárok. Na závěr v poslední kapitole je cílem této bakalářské práce se věnovat a zamýšlet se nad doporučeními na oddlužení, tj. krátce poukázat i na to, zda se dá dluhů zbavit. A pokud ano, jakým způsobem je to možné.

Práce tak bude pojímána i dosti teoreticky, a to z toho důvodu, že se nezabývá exekucemi čistě jen z ekonomického nebo matematického hlediska. Ale posoudit problematiku v této práci i z jiného hlediska a propojit to právě s výše uvedenými hledisky.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Stručná historie exekucí

Tato krátká kapitola je v této bakalářské práci zvolena z toho důvodu, protože exekuce jako taková není moderní záležitostí, jak by se na první pohled mohlo zdát. Určité formy vymáhání závazků za nesplacené dluhy není fenoménem jen dnešní doby. Druhy úvěrů a půjčování peněz tu jsou snad už od doby, kdy se objevují první formy peněz. A s tím je spojeno i to, že někteří lidé nebyli schopni své peníze včas splácet. Tímto se dostáváme k oné zadluženosti či neschopnosti splácet a dostát svým závazkům. Podle Scholzové dlužníci byli v historii ke splnění svých závazků i přinucováni různými prostředky. Tyto prostředky, kterými se splacení pohledávek druhých lidí vynucovalo, se pak lišilo podle vyspělosti a úrovně právního vědomí a časového období v dějinách.¹

Pojetí exekucí v historii

Historie exekucí se tak jistě zdá velmi bohatá. Nicméně i přesto se zmíní jen některé důležité poznatky, neboť historie exekuce není hlavním tématem této bakalářské práce. Zmíní se jen některé důležité momenty ve vývoji. Jak už se již uvedlo, cílem je poukázat na to, že se to netýká jen tohoto desetiletí (či století apod.). Tím není na mysli jen pojem exekuce, ale i exekuční řízení nebo samotné povolání exekutora. „*Za dobu své existence soudní exekutoři i jejich samospráva překonali všelijaké překážky a někdy lépe, jindy hůře se vypořádali s problémy, které tuto činnost od jejího počátku provázely. Jeden problém v profesním životě soudních exekutorů a ve vnímání jejich činnosti veřejností však stále přetrvává – je jím pocit nedostatku tradice*“² Tím Tvrdíková naznačuje, že tohle povolání má dlouholetou tradici. Podobně jako jiná povolání tomu podobná jako je právník, soudce, notář či advokát a další.

Už před naším letopočtem lze najít první stopy nejstarších forem vymáhání dluhu (a také třeba i popisy o prvních půjčkách, rozdělení majetku, společenských vrstvách a to, jaké daná vrstva mohla mít bohatství apod.) a to například v Chamurappiho zákoníku

¹ SCHOLZOVÁ, Karin. *Sociální a morální aspekt exekuce*. Brno, 2013, Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Institut mezioborových studií Brno., str. 10.

² TVRDKOVÁ, Jana. *Deset let existence soudních exekutorů*. In Sborník vydaný u příležitosti 10. výročí založení Exekutorské komory, 3. ročník, Praha: Exekutorská komora České republiky, 3/2011, str. 23.

nebo Zákonu dvanácti desek. Kolébkou samotného procesu by se však dal považovat Řím. Podle Wolfové a Štíky, rysem tohoto období bylo zejména to, že ustupuje personální charakter exekuce. To znamená, že na dlužníka se působí nepřímo, a to přes jeho rodinu, přátele, známé či obchodní partnery. Splnění nesplněné povinnosti, která byla uložena rozsudkem, muselo být zajištěno poskytnutím záruky, že dlužník tuto povinnost splní. Neučinil-li tak, byl odsouzen ke zdvojnásobení původní částky. Tohle je tak zárodek exekuční příkazu – v podobě žaloby. Wolfová a Štika též uvádějí, že stejně jako v dnešní době, i u římského exekučního práva existovala lhůta, po kterou mohl dlužník splnit svou povinnost dobrovolně – tzv. pariční lhůta³. Co se stalo po uplynutí této lhůty? „*Po jejím marném uplynutí přicházela v úvahu jak exekuce personální (v případě nemajetnosti dlužníka, za něhož měli dluh zaplatit příbuzní, známí, jiné osoby apod.), tak exekuce majetková, a to ve formě zabavení a prodeje jednotlivých věcí z majetku dlužníka ve výši odpovídající vymáhanému dluhu (pignoris captio) – objevuje se též princip přiměřenosti exekučního postihu jako důsledek ochrany dlužníka.*“⁴

Ve středověku byla u průběhu exekučního řízení zdůrazňována zásada formálnosti. V případě majetkové exekuce se pak rozlišovalo to, zda jde o movitou či nemovitou věc. Kromě toho se řízení členilo do šesti stupňů, a to na základě zemského práva. Podle Schelleové tyto stupně jsou: úmluva, zvod, obranný list, panování, odhádání a posledním pak panování, či vdědění. Dalo by se to zjednodušeně charakterizovat tak, že v první řadě nastala upomínka, aby dotyčný zaplatil, poté pokud úmluva nevyšla, následovala již přísnější povinnost k zaplacení. Třetí stupeň představoval možné zabavení statku (majetku), další se týkala peněžního vymáhání, tak aby se pokryly i úroky ze sumy. Další pak představují třeba i zjištění hodnoty, posouzení nemovitosti znalcem nebo vypočtení toho, jaká část k zaplacení zbývá. Poslední stupeň mohl dlužníkovi způsobit to, že už nemohl libovolně nakládat se svým majetkem, ten mohl být například i zničen a dlužník nemohl klást jakýkoliv odpor.⁵

Podle Schelleové pak byly změny i za dob osvícenství, během vlády Josefa II. V tomto období došlo k vývoji exekučního práva a procesního. Mimo to docházelo

³ WOLFOVÁ, Jitka, ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce*, Vydání 1., Wolters Kluwer, 2016, str. 34-35. ISBN 978-80-7552-427-0

⁴ WOLFOVÁ, Jitka, ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce*, Vydání 1., Wolters Kluwer, 2016, str. 35. ISBN 978-80-7552-427-0

⁵ SCHELLEOVÁ, Ilona a kolektiv. *Exekuce*. Vydání. 1. Ostrava: Key Publishing, Edice Právo (Key Publishing), 2008, str. 12. ISBN 978-80-87071-91-5.

i ke změnám a novelizacím u exekučních předpisů. Tyto předpisy třeba přísně z exekuce oddělovali nemovitost (a příslušenství k nemovitosti) a movitých věcí.⁶

Rok 1895 a 1896 opět představoval velké změny v oblasti exekučního řízení a vývoji exekučního řádu. To pomohlo ke zkrácení doby trvání exekučního řízení. Také „*ulehčení stranám a rozsáhlé povinnosti soudu v rámci pomoci účastníkům. Zároveň se objevovaly úvahy, že by výkon samotné exekuce neprováděl pouze speciální „exekuční soudce“, ale také další osoby z úseku soudní kanceláře, tzv. exekuční komisaři*“⁷, uvádí Wolfová a Štika.

V českých zemích pak probíhala exekuce (a to hlavně exekuce majetková) také v několika fázích. Jsou to fáze stejné, jaké byly popsány u Schelleové. Dle Malého pak jde o trochu jiný popis daných fází, byť u některé fáze jde o popis podobný, jak vymezovala právě Schelleová. První je úmluva. Tu definuje jako upomínku k zaplacení. S tím souvisí pojem tzv. zemská léta. Je to období do tří let a osmnácti neděl. Do této doby muselo být zaplacení provedeno, jinak by poté byl nárok promlčen. Druhou fází je dle něj zvod. Ten symbolizuje uvedení oprávněného do majetku (respektive přesněji do statku) povinného (dlužníka). Tomu, ale stále zůstává v jeho držbě. Třetí fáze je opět obranný list. V tomto případě purkrabí vyzývá povinného (tedy dlužníka), aby statek vydal. V případě neuposlechnutí pak mohl hrozit i trest smrti. U panování si mohl věřitel (oprávněný) vzít majetek dlužníka. Mohl si vzít tak velké množství (například dobytka, obilí a plodin), tak aby byly splaceny úroky z dluhu povinné osoby. Předposlední pátá fáze neboli odhádání představovala odhad ceny nemovitosti dlužníka. Tento odhad stanovila úřední osoba. Poslední fáze se nazývá vděčení (panování skutečné). U této situace mohl věřitel převzít statek dlužníka. Od jeho poddaných pak přijal také tzv. slib člověčenství (slib člověčenství je určitá forma poddanského slibu a přísahy, která se v českých zemích objevovala již od 15. století). Na rozdíl u Schelleové a jejího vymezení, podle Malého u nemovitých věcí se uplatňují jen první tři fáze.⁸

⁶ SCHELLEOVÁ, Ilona a kolektiv. *Exekuce*. Vydání. 1. Ostrava: Key Publishing, Edice Právo (Key Publishing), 2008, str. 19. ISBN 978-80-87071-91-5.

⁷ WOLFOVÁ, Jitka, ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce*, Vydání 1., Wolters Kluwer, 2016, str. 40. ISBN 978-80-7552-427-0

⁸ MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Linde, 2003, str. 101-102, ISBN 80-7201-433-1.

Přesah do dnešní doby

„Za zboží a služby se musí platit a dluhy se musí vyrovnat. To je jedno z pravidel, které dělá skutečně vyspělou společnost skutečně vyspělou skutečností.“⁹ Dluhy tak ke společnosti patří, ať chceme nebo nechceme. Tento citovaný výrok poukazuje i na fakt, že naopak exekuce a s ním spojené činnosti a pojmy ukazují i na vyspělost společnosti.

Tématika exekucí (a s ní spojené pojmy) je ekonomickým hybatelem. Vezmeme-li to od konce. Lidé, kteří mají dluhy, je mají z nějakého důvodu. Například při neschopnosti splácet úvěr nebo plnit včas své závazky. Půjčení peněz je služba. Lidé si půjčují, aby mohli něco splatit nebo kvůli nějaké investici do majetku. Jde tedy o koloběh potřeb lidí – služeb – financí – prostředků, jak své potřeby uspokojit. Všechno je vzájemně propojené, takzvaně vše v ekonomice souvisí s něčím dalším. Bez dluhů to není ekonomika. A neplatí to zdaleka jen v tomto případě.

Shrnutí kapitoly

Nejen tato poslední část, ale celá tato kapitola sloužila pro uvědomění si toho, že exekuce a exekuční proces není stabilním pojmem, exekuce jako taková se proměňuje podle doby i místa. Že ekonomie je humanitní obor a že právě lidé jsou ti, kteří to ovlivňují. Že příprava zákonů není jen ovlivněna ekonomikou státu, ale i lidmi, kteří se podílejí na vytváření zákonů. A to, jak bude fungovat národní ekonomika, ale hlavně i jak budou fungovat zákony exekuční, ovlivní opět lidi a jejich případnou (dluhovou) situaci.

⁹ JANATA, Lukáš a kol. *Kladivo na exekutora*. 1. vyd. Praha: Nuridius, 2014., str. 99. ISBN 978-80-87822-14-2.

2. Pojem exekuce

Před zpracováním následujících částí této práce je nezbytné vymezit si pojem exekuce. Co vlastně tento pojem znamená a čeho a koho se týká? Těmto otázkám se věnujme hlavně v teoretické části. V této kapitole půjde o vymezení samotného pojmu exekuce, neboť je jedním z hlavních pojmů používaných v této práci.

Charakteristika pojmu

Nejprve krátce vymezení, co se skrývá pod tímto názvem. Myslí se tím opravdu spíše ve zkratce, jelikož dále v práci se používají pojmy, které s tím souvisí a tento termín (exekuce) dovysvětlí. Exekuce pochází z latinského „*executio*“, což se dá přeložit jako vykonání či provedení. Exekuce by se tak dala charakterizovat jako výkon rozhodnutí. Je to nucený výkon exekučního titulu (exekuční titul rozeberu ještě později v následující kapitole). Nucený proto, že se jedná o účinný vynucovací prostředek. Podle Winterové nemá tuto vynucovací pravomoc pouze soud, ale také právě soudní exekutoři (platí od roku 2001, podle zákona 120/2001 Sb.). U obou (soudu i exekutorů) to každopádně vede ke stejnému cíli. Mimo to je exekuce užívána v souvislosti s daňovým a správním řízením.¹⁰

Výkonem rozhodnutí je tedy realizován procesněprávní vztah mezi věřitelem a dlužníkem (jinak se užívá i pojmy mezi oprávněným a povinným). Podle Prudilové tento vztah spočívá ve vymožení peněžní částky od dlužníka (povinného). Je založený na pravomocném rozhodnutí soudu nebo jiného oprávněného orgánu. Na jehož základě je pak dlužník povinen něco plnit nebo splnit nějakou povinnost.¹¹ Tento proces, proces samotné exekuce se pak užívá pod slovem exekuční řízení, kterému je věnována kapitola následující.

Informace o exekučních řízeních se dají najít například v Centrální evidenci exekucí. O čem tato evidence je? „*Centrální evidence exekucí je veřejný seznam, který je veden, provozován a spravován Exekutorskou komorou České republiky v souladu s ustanovením*

¹⁰ WINTEROVÁ, Alena a kolektiv. *Civilní právo procesní*. Praha: Linde Praha, 2011, str. 475. ISBN 978-80-7201-842-0.

¹¹ PRUDILOVÁ, Miloslava. *Veřejné dražby a exekuce*. Praha: Linde, 2001. str. 155. ISBN 80-7201-288-6

§ 125 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů.“¹²

Exekuce se může členit podle druhu řízení (viz v kapitole Exekuční řízení) nebo podle plnění. Podle Schelleové se může jednat o peněžní nebo nepeněžní plnění. To peněžní ukládá povinnost zaplatit peněžní plnění. Může se provést několika způsoby, a to například srážky ze mzdy, prodej movitých věcí a nemovitostí, přikázání pohledávky či soudem zřízené zástavní právo na nemovitosti. Nepeněžní řízení ukládá povinnost, a to ve smyslu například odebrání věci, vyklizení nebo třeba rozdělení společné věci. Zcela samostatně upravená exekuce je pak výchova nezletilých dětí, respektive rozhodnutí o této výchově. Soud může také určit předběžné opatření v případě, kdy je narušen vývoj a život dítěte nebo se ocitne bez péče. Uvádí se to zde v této práci proto, že v takové situaci je nutná bezodkladná realizace této exekuce.¹³

Exekutor

Kdo je exekutor? Povolání (soudního) exekutora vykonává fyzická osoba. Stejně jako například u notářů je to člověk, který je pověřený, kterého pověřil úřad, nebo v tomto případě přesněji Exekutorská komora. Exekutor má pravomoci k vykonávání exekuce a řídí se při vykonávání svého povolání Ústavou České republiky a právními řády zákony a předpisy, a to hlavně exekučním řádem. „V rámci pověření exekutor provádí nucený výkon exekučních titulů včetně zřizování exekutorského zástavního práva (dále jen "exekuční činnost") a další činnost podle tohoto zákona.“¹⁴ To, že exekutor vykonává své povolání, se nazývá, že provádí exekuční činnost. Exekutor musí být nestranný, nezávislý, spravedlivý, musí své povolání vykonávat svědomitě, a to vše tak, aby nenarušil výkon exekučního řízení. „Exekuci vede ten exekutor, kterého v exekučním návrhu označí oprávněný a který je zapsán

¹² Centrální evidence exekucí, Exekutorská komora České republiky. *Centrální evidence exekucí. O Projektu*. 2009–2020. [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: <https://www.ceecr.cz>

¹³ SCHELLEOVÁ, Ilona a kolektiv. *Exekuce*. Vydání. 1. Ostrava: Key Publishing, Edice Právo (Key Publishing), 2008, str. 16-17. ISBN 978-80-87071-91-5.

¹⁴ *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)*, 120/2001 Sb. Exekuční řád. *Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění (aktuální znění 2019) – Část první Exekuční řád, HLAVA I, Základní ustanovení, § 1, odstavec 2.* [cit. 13.11.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>

v rejstříku zahájených exekucí. Úkony exekutora se považují za úkony exekučního soudu“¹⁵. Rejstřík zahájených exekucí je seznam, který provozuje i spravuje ministerstvo.

Kdo může být exekutorem? Aby exekutor mohl vykonávat tohle povolání, musí pro to splňovat několik podmínek. Musí být plně svéprávný (nemá omezenou svéprávnost), je bezúhonný a vykonal alespoň po tři roky exekutorskou praxi. „*Exekutorskou praxí se rozumí praxe exekutora, kandidáta a koncipienta podle tohoto zákona. Ministerstvo započítá zcela do exekuční praxe praxi soudce, soudce Ústavního soudu, asistenta soudce, prokurátora, advokáta, notáře, komerčního právníka, státního zástupce, asistenta státního zástupce, justičního čekatele, právního čekatele prokuratury, advokátního koncipienta, notářského koncipienta, notářského kandidáta, právního čekatele státního zastupitelství a právního čekatele u komerčního právníka; z jiné právní praxe může započítat nejvýše 2 roky.*“¹⁶ Kromě této praxe je nutné mít patřičné vzdělání. Exekutor by podle exekučního zákona měl mít vysokoškolské vzdělání, nejlépe v oboru právním (a také nejlépe když titul není jen bakalářský, ale nejlépe stupeň magisterský (a výše)). Dále pak i exekutorská zkouška. „*Exekutorskou zkouškou se rozumí odborná zkouška exekutora podle tohoto zákona. Ministerstvo uzná odbornou justiční zkoušku, soudcovskou zkoušku, jednotnou soudcovskou a advokátní zkoušku, prokurátorskou zkoušku, advokátní zkoušku, notářskou zkoušku, profesní zkoušku na komerčního právníka a závěrečnou zkoušku právního čekatele za exekutorskou zkoušku podle tohoto zákona.*“¹⁷ To je poslední podmínka, která nebyla ještě zmíněna, tedy to, že exekutor musí také složit exekutorskou zkoušku.

Tyto podmínky jsou nutné, aby mohl vykonávat povolání (soudního) exekutora. Exekutoři bývají jmenováni ministerstvem spravedlnosti a jsou sdruženi v samosprávě Exekutorské komory České republiky. Tím, že je exekutor v seznamu soudních exekutorů také zaručuje to, že se nejedná o exekutora falešného. Tj. někoho, kdo se za něj jen vydává. Podle Exekutorské komory se falešný exekutor třeba prokazuje falešným průkazem či razítkem

¹⁵ *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)*, 120/2001 Sb. Exekuční řád. *Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění (aktuální znění 2019) – Část první, HLAVA III, Exekuční činnost, Díl 1, Obecná ustanovení, § 28.* [cit. 13.11.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>

¹⁶ *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)*, 120/2001 Sb. Exekuční řád. *Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění (aktuální znění 2019) – Část první, HLAVA II, Exekutor, Díl první, Exekutor a exekutorský úřad, § 9, odstavec 2.* [cit. 13.11.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>

¹⁷ *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)*, 120/2001 Sb. Exekuční řád. *Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění (aktuální znění 2019) – Část první, HLAVA II, Exekutor, Díl první, Exekutor a exekutorský úřad, § 9, odstavec 3.* [cit. 13.11.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>

nebo odvolává na neexistující exekutorský úřad apod.¹⁸ Proto, i zde platí, že dlužník by si měl pravost exekutora ověřit (což by většinu lidí nejspíše nenapadlo udělat).

Hlavní náplň práce exekutora je provádět exekuce. Mezi další jeho činnosti se může řadit i sepisování exekutorských zápisů, díky právním vzdělání poskytovat právní pomoc nebo například brát do úschovy peníze, movité věci či listiny. Může provádět dražby, správu majetku v trestním řízení nebo doručování některých písemností soudu. „*V každém případě nám při vyrozumění o svém pověření a nařízení exekuce poskytuje 30denní lhůtu k dobrovolnému splnění povinnosti a snížených nákladů exekuce a nákladů oprávněného. Pokud však v této lhůtě nezareagujeme, exekutor má právo požadovat vstup do našeho obydlí, aby tam učinil soupis našeho majetku.*“¹⁹

Exekutor tak vymáhá peněžní i nepeněžní plnění. „*Pokud exekutor vymáhá peněžitou pohledávku (např. dluh vzniklý nesplácením úvěru, pokutu od MHD, policie, dlužné výživné či nájemné...), má několik možností, jak provést exekuci, a to příkázáním pohledávky (např. z bankovního účtu), srážkami ze mzdy a jiných příjmů nebo zřízením exekutorského zástavního práva. Jestliže tyto způsoby nepostačují k uhrazení pohledávky, přistoupí exekutor k prodeji movitých věcí či nemovitostí.*“²⁰ U nepeněžitého plnění nejde o zaplacení nějaké výše peněžité částky, může jít například o odstranění černé stavby, nějaké nemovitosti a vyklizení, odebrání této nemovitosti, rozdělení společné věci a další.

Během tohoto desetiletí se několikrát uvažovalo a hlasovalo o myšlence na určení exekutorům obvod, ve kterém mohou vykonávat exekuce, a to podle jejich místní příslušnosti. U nás v České republice se může vybírat prozatím jakýkoliv exekutor, protože není (na rozdíl od exekučního soudu) zavedena tato myšlenka. Podle exekutorské komory ve většině evropských států je místní příslušnost soudních exekutorů zavedena. Výjimkami jsou Albánie,

¹⁸ Exekutorská komora ČR. *Základní rozdíly mezi soudním exekutorem a vymahačem*. 2009-2019. [cit. 14.11.2019] Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/844-29-zakladni-rozdily-mezi-soudnim-exekutorem-a-vymahacem?w=>

¹⁹ Česká bankovní asociace – Finanční vzdělávání. Úvod – Finanční vzdělávání. *Kdo je exekutor a co všechno může?* 2019 [cit. 15.11.2019]. Dostupné z: <https://www.financnivzdelavani.cz/jak-na-to/zlomove-situace/exekuce/kdo-je-exekutor>

²⁰ Exekutorská komora ČR. *Základní rozdíly mezi soudním exekutorem a vymahačem*. 2009-2019. [cit. 14.11.2019] Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/844-29-zakladni-rozdily-mezi-soudnim-exekutorem-a-vymahacem?w=>

Česko a Nizozemsko.²¹ Z 28 států Evropské unie jsou v devíti zemích exekutoři státní zaměstnanci, v 17 zemích jsou exekutoři soukromí podnikatelé.²²

Zatímco na sněmu Exekutorské komory v roce 2010 bylo pro zavedení teritoriality 47 soudních exekutorů, 14 proti a většina byla nerozhodnuta,²³ v roce 2013 už pro hlasovalo 87 a proti jen 15.²⁴ Pro podporu myšlenky teritoriality vznikla Platforma za teritorialitu soudních exekutorů, zachování celostátní působnosti naopak prosazovalo sdružení Exekutoři za spravedlivé exekuce. To později ukončilo činnost, aby bylo vzápětí nahrazeno názorovou skupinou Exekutoři proti teritorialitě.^{25,26} V následujících letech se pak opět uvažovalo o této myšlence, doposud však nebyla schválena a nevyšla v platnost.

Na závěr k této části podkapitoly ještě zmínka, jak může (podle exekučního zákona) výkon exekutora zaniknout. „*Výkon exekutorského úřadu zaniká a) smrtí exekutora, b) prohlášením exekutora za mrtvého, c) odvoláním exekutora, d) pozbytím státního občanství České republiky, e) jestliže byla svéprávnost exekutora omezena, f) dnem právní moci rozhodnutí, kterým bylo uloženo kárné opatření odvolání z exekutorského úřadu, g) dnem právní moci rozhodnutí soudu, kterým byl exekutorovi uložen trest zákazu činnosti soudního exekutora nebo kterým byl exekutor odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, h) uplynutím 6 kalendářních měsíců následujících po měsíci, v němž byla ministerstvu doručena žádost exekutora o ukončení výkonu exekutorského úřadu*“²⁷. Exekutor může být i odvolán, a to například pro trestný čin spáchaný v oblasti související s exekuční činností, z důvodu

²¹ Exekutorská komora ČR. *Místní příslušnost soudních exekutorů funguje v celé Evropské unii*. 2014. [cit. 15.11.2019] Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1831-mistni-prislusnost-soudnich-exekutoru-funguje-v-cele-evropske-unii-18-11-2014?w=>

²² DRACHOVSKÝ, Ondřej. *JUDr. Ondřej Mareš: „Dobře nastavené exekuční prostředí v konečném důsledku nechrání jen věřitele, ale především dlužníka před samozvaným násilím věřitele“*. Právní prostor. 2019. [cit. 15.11.2019] Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/judr-ondrej-mares-dobre-nastavene-exekucni-prostredi-v-konecnem-dusledku-nechrani-jen-veritele-ale-predevsim-dluznika-pred-samozvanym-nasilim-veritele>

²³ LANGOVÁ, Dagmar. *Mezi exekutory navzájem se odehrává bitva. Týká se jejich působnosti*. iDNES.cz. 2010. [cit. 12.11.2019] Dostupné z: <https://www.idnes.cz/zpravy/archiv/mezi-exekutory-navzajem-se-odehrava-bitva-tyka-se-jejich-pusobno>

²⁴ MOLÁČEK, Jan. *Boj o exekuční byznys*. Česká televize – Reportéři ČT. 2014. Čas 5:20–5:33. [cit. 15.11.2019] Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporteri-ct/214452801240009/video/>

²⁵ ŠRÁMEK, Dušan. *Část exekutorů založila další platformu proti teritorialitě*. Česká justice. 2015. [cit. 16.11.2019]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2015/09/cast-exekutoru-zalozila-dalsi-platformu-proti-teritorialite/>

²⁶ *Tisková zpráva: Exekutoři proti teritorialitě: Tiskové vyjádření k chystané novele exekučního řádu*. Hypoindex.cz, 2016 [cit. 16.11.2019] Dostupné z: <https://www.hypoindex.cz/tiskove-zpravy/exekutori-proti-teritorialite-tiskove-vyjadreni-k-chystane-novele-exekucniho-radu/>

²⁷ *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)*, 120/2001 Sb. Exekuční řád. Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění (aktuální znění 2019) – Část první, HLAVA II, Exekutor, Díl první, Exekutor a exekutorský úřad, § 15, odstavec 1. [cit. 13.11.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>

nedodržení slibu nebo z nějakých (například zdravotních) důvodů nemůže rok a více vykonávat exekuční činnost.

Konkurs

V rámci této kapitoly sem autorka práce řadí i pojem konkurs. Uvádí ho proto, že se týká insolvenčního zákona a také pojmů, s kterými pracuje v dalších kapitolách (např. kapitola exekuce vs. insolvence vs. osobní bankrot).

Konkurs je jedním ze způsobů, jak řešit majetkový úpadek. Může se týkat podnikající i nepodnikající osoby, tzn. fyzických i právnických osob. Většinou však tento způsob bývá volen u osob právnických, respektive konkrétněji u osob podnikatelských (takže i fyzické osoby, které si vydělávají nějakým podnikatelským způsobem). Ve většině případů postihuje větší firmy. „*Samotný výraz konkurs pochází z latinského concursus creditorum, což znamená sběh věřitelů.*“²⁸ Jde tedy o druh soudního řízení, kdy majetek je zpeněžen a prodán mezi věřitele. Jak je tohle myšleno? Jak k dané situaci tedy dojde?

Nejprve ale uvedení rozdílu mezi konkursem a osobním bankrotem. O osobním bankrotu bude ještě zmínka později. Jak už bylo uvedeno, konkurs je jedním ze způsobů řešení úpadku, jsou to tedy dva odlišné způsoby, jak úpadek osoby řešit. „*Konkurs je způsobem všeobecným a oddlužení speciálním, zvláštním. V zásadě lze hlavní rozdíl spatřovat v tom, že v konkursu je dispozice s majetkem dlužníka převedena na insolvenčního správce a tento majetek zpeněžuje za účelem uspokojení pohledávek věřitelů. Neuspokojené závazky nezanikají, ale po skončení konkursu jste stále povinen je uhradit.*“²⁹ Proto je začleněn konkurs v rámci této kapitoly a dá se říci, že odděleně než například u osobního bankrotu. Závazky nezanikají, a tak může být konkurs poměrně nepříjemným či až dosti likvidačním způsobem.

V jakém případě dochází k uvalení konkursu, proč se třeba zvolí tento způsob? Například pokud nedojde z určitého způsobu k oddlužení, tzn. že například soud to nepovolí. Nebo v případě, že proces je zahájen, ale daný dlužník nedodrží podmínky, které se pojí s plněním nebo které vycházející ze zákonů (například nesplácí řádně své splátky, nedodržíje

²⁸ Bankrot čili oddlužení versus konkurs a exekuce. 2016 [cit. 10.1.2020]. Dostupné z: <https://www.kolikmam.cz/novinky/bankrot-cili-oddluzeni-versus-konkurs-exekuce>

²⁹ VOZÁK, David. *Jaký je rozdíl mezi oddlužením a konkursem?* Abivia, Advokátní kancelář. 2019, [cit. 10.1.2020]. Dostupné z: <https://abivia.cz/tema/jaky-je-rozdil-mezi-oddluzenim-a-konkursem/>

podmínky uvalené správcem nebo soudem, jedná proti zákonům, podle kterých se řízení řídí). Pak u těchto případů může být uvalen právě konkurs. Jak už se uvedlo, následuje fáze, kdy se prodá nebo zabere majetek (movitý i nemovitý majetek) dlužníků, aby mohly být uhrazeny závazky. A to do té doby, aby byli uspokojeni všichni věřitelé, konkrétněji jejich pohledávky.

V čem ale spočívá spojitost pojmu konkurs s dalšími pojmy, které se v této práci uvádí? „*Institut oddlužení čili osobní bankrot, zavedli zákonodárci jako možnost určité sanace, druhé životní šance – myšleno z hlediska financí. Na rozdíl od spíše likvidačních konkursů a exekuce. Exekutoři si to ale nejspíše nemyslí. Poukazují na poměrně tvrdý pětiletý režim při variantě oddlužení-splátky. Zato exekuce je dle nich rychlým a čistým řezem.*“³⁰ Částečně byla již slova z této citace uvedena, částečně se pojmem zde zmíněným věnujeme i v rámci dalších svých kapitol.

Pro větší úplnost tohoto pojmu přidáme definici podle insolvenčního zákona (paragrafy 244 a 245, Hlava I, Konkurs, Díl 1, Prohlášení konkursu a jeho účinky). A to z toho důvodu, že rozšíří a shrne výše uvedené odstavce týkající se daného termínu.

§ 244: „*Konkurs je způsob řešení úpadku spočívající v tom, že na základě rozhodnutí o prohlášení konkursu jsou zjištěné pohledávky věřitelů zásadně poměrně uspokojeny z výnosu zpeněžení majetkové podstaty s tím, že neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají, pokud zákon nestanoví jinak.*“³¹

§ 245: „*(1) Účinky prohlášení konkursu nastávají okamžikem zveřejnění rozhodnutí o prohlášení konkursu v insolvenčním rejstříku. (2) Prohlášením konkursu se přerušuje likvidace právnické osoby, končí nucená správa, a pokud insolvenční soud nerozhodne jinak, zaniká předběžné opatření, bylo-li nařízeno. (3) Prohlášení konkursu nemá vliv na dlužníkovu způsobilost k právním úkonům ani na jeho procesní způsobilost. (4) Insolvenční soud může po prohlášení konkursu i bez návrhu změnit své předběžné opatření.*“³²

³⁰ *Bankrot čili oddlužení versus konkurs a exekuce*. 2016 [cit. 10.1.2020]. Dostupné z: <https://www.kolikmam.cz/novinky/bankrot-cili-oddluzeni-versus-konkurs-exekuce>

³¹ *Insolvenční zákon, Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení* (znění od 1. 10. 2019) - HLAVA I. – KONKURS, Díl 1., Prohlášení konkursu a jeho účinky, § 244. 2019. [cit. 11.1.2020]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/zakony/insolvencni-zakon/f3029330/>

³² *Insolvenční zákon, Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení* (znění od 1. 10. 2019) - HLAVA I. – KONKURS, Díl 1., Prohlášení konkursu a jeho účinky, § 245. 2019. [cit. 11.1.2020]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/zakony/insolvencni-zakon/f3029330/>

Shrnutí kapitoly

V předchozí kapitole byla nástinně ukázána historie exekuce. A to z toho důvodu, aby bylo zřejmé, že exekuce, stejně jako spousta dalších „věcí“ se vyvíjí a proměňuje. Tudíž i změny a novely případného zákona týkajícího se exekucí, mohou změnit postupy, přistupování k řešení exekučního vymáhání či také například dopadů na nějakého dlužníka.

V této kapitole se začalo s popisem samotného pojmu exekuce a některých pojmů s tím souvisejících. Je tedy nutné, mít přehled o své finanční situaci, splácet včas své závazky, a to ať už jde o exekuci, osobní bankrot, konkurs apod. A to proto, abychom to na vlastní kůži nemuseli poznat. V té následující půjde o vymezení exekučního řízení.

3. Exekuční řízení

Tato kapitola slouží k tomu, aby navázala na ty předchozí a doplnila je. Již se zmínilo o exekuci a její historii, v této části se na to naváže tak, že bude popsán daný proces exekuce, tj. exekuční řízení. Exekuce totiž nepředstavuje jen zabavení majetku, protože máme nějaký dluh. Je to proces, který nějakou dobu trvá, probíhá podle pravidel a má také několik fází. V příloze (Příloha č. 1) pak lze najít i ukázkou jedné této fáze.

Účastníci řízení

Při exekučním řízení jsou dvě strany – oprávněný a povinný. Povinný je dlužník. Povinný, jak je v názvu, je osoba, která musí splnit nějakou povinnost. A to povinnost vůči oprávněnému (věřiteli). Tomu náleží nějaké oprávnění, které se pojí i s exekučním titulem. V této práci se používají jak pojmy oprávněný a povinný, tak i dlužník a věřitel. Podle exekučního řádu může být účastníkem nejenom oprávněný a povinný. *„Účastníkem exekučního řízení je také manžel povinného, je-li exekucí postihován jeho majetek nebo majetek ve společném jmění manželů. Proti jinému, než kdo je v rozhodnutí označen jako povinný, nebo ve prospěch jiného, než kdo je v rozhodnutí označen jako oprávněný, lze vést exekuci, jen jestliže je prokázáno, že na něj přešla povinnost nebo přešlo či bylo převedeno právo z exekučního titulu.“³³*

Exekuční řízení

Než se však přejde k jednotlivým fázím, popíšou se i krátce druhy řízení. Exekuční řízení může být civilní, správněprávní či trestněprávní. První z nich, civilní, je upraveno zákonem č. 99/1963 Sb., občanským soudním řádem, správněprávním zákonem č. 500/2004, tj. správním řádem. A poslední z nich pak trestním zákonem (ve znění pozdějších novel)

³³ *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)*, 120/2001 Sb. Exekuční řád. *Zákon pro lidi – Sbírká zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění (aktuální znění 2019) – Část první, HLAVA II, Díl 2, Účastníci řízení, § 36, odstavce 1-3.* [cit. 14.12.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>

č. 141/1961 Sb.³⁴ Další členění, které ještě zde nebylo v žádné kapitole uvedeno, je rozdělení podle výkonu rozhodnutí. To má velmi podobné členění jako předchozí. Jsou opět tři – výkon rozhodnutí v občanském soudním řízení, v trestním řízení a ve správním. U správního řízení je exekuce upravena zákonem č. 500/2004 Sb. a správním řádem (ve znění pozdějších předpisů). U trestního řízení jde o výkon spojený s uloženými tresty. Je tak upraven pomocí trestního zákona č. 141/1961 Sb. (opět ve znění novějších předpisů). Poslední z nich – výkon v občanském řízení se řídí několika zákony a řády. A to podle toho, zda daný výkon provádí soud nebo exekutor. V prvním případě se řídí občanským soudním řádem, zákon č. 99/1963 Sb. (v nejnovějším znění). V tom druhém pak exekučním řádem, zákonem č. 120/2001 Sb. (opět ten byl také novelizován).³⁵

Jak bylo uvedeno na začátku této kapitoly, není jen jedna či dvě fáze, během kterých by byl daný problém vyřešen. V první řadě je to, že máme nějaký dluh. Tento dluh je nesplacený. Pokud své peněžní závazky nesplácíme, může to dojít až právě do fáze, kdy řešením (důsledkem) je exekuce. Většina lidí v této fázi hraje tzv. mrtvého brouka a například doufá, že to bude dobré, nebo s věřitelem raději ze strachu nekomunikuje a nechá tak situaci stupňovat. Tohle je takový první stupeň či předstupeň začátku exekučního řízení. *„Aby věřitel dostal co nejrychleji a nejefektivněji to, co mu patří, podá vybranému exekutorovi exekuční návrh. Tím je zahájeno exekuční řízení. Pokud bude mít věřitel, v exekučním řízení oprávněný, veškeré podklady v pořádku (jde hlavně o to, aby disponoval pravomocným a vykonatelným exekučním titulem, požádá exekutor soud o pověření a nařízení exekuce.“*³⁶ Druhou fází je tak návrh na provedení exekuce.

Dále je usnesení o nařízení exekuce. Soud návrhu věřitele vyhoví, a to tak, že vydá usnesení. Tímto pověřením vyzývá exekutora, aby jednal (aby provedl své rozhodnutí). *„Exekutor vyzve dlužníka k dobrovolné úhradě dluhu do 15 dnů a současně dohledává majetek dlužníka, který by bylo možné exekučně postihnout. Součástí usnesení o nařízení exekuce je také rozhodnutí soudu o tom, že dlužníkovi zakazuje nakládat s majetkem. Jedná se o tzv. generální inhibitorium.“*³⁷ Prověřuje tak například katastr nemovitostí, banky a vedené účty,

³⁴ SCHELLEOVÁ, Ilona a kolektiv. *Exekuce*. Vydání. 1. Ostrava: Key Publishing, Edice Právo (Key Publishing), 2008, str. 16. ISBN 978-80-87071-91-5.

³⁵ GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžité plnění v současné právní praxi: podle stavu k 1.1.2002*. 4. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Linde, 2002, str.17. ISBN 80-7201-322-X

³⁶ Česká bankovní asociace – Finanční vzdělávání. Úvod – Finanční vzdělávání. *Exekuční řízení krok za krokem*. 2019. [cit. 15. 12.2019]. Dostupné z: <https://www.financnivzdelavani.cz/jak-na-to/zlomove-situace/exekuce/exekucni-rizeni>

³⁷ Exekutorská komora ČR. *Jednotlivé fáze exekučního řízení*. 2009-2012. [cit. 16.12.2019] Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/808-13-jednotlive-faze-exekucniho-rizeni?w=>

zaměstnavatele dlužníka apod. Od této chvíle také začíná nejen zjišťování dluhu, ale i úroky s tím spojené a další související náklady, které tímto začínají vznikat.

Poté následuje vydání exekučního příkazu. Podle exekutorské komory se exekučním příkazem rozumí příkaz k provedení exekuce. A to podle některého ze způsobů, jež uvádí exekuční řád, o způsobu pak rozhoduje exekutor. Exekutor však má za svou povinnost, že musí zvolit takový způsob exekuce, který je vhodný, není proti řádu a vzhledem i danému dlužníkovi a povaze dluhu. Řídí se tak principem přiměřenosti a priority, což znamená, že se zvolí prioritá, podle které dlužník splácí (tedy to, co a komu má splatit nejdříve). Po vydání usnesení o nařízení exekuce se vydá exekuční příkaz exekutorem. Toto vydání může vést k důsledkům. A to: „a) *Upřesňuje se jím, který majetek bude postižen, a vyplývá z něj i způsob provedení exekuce.*, b) *Důsledkem doručení exekučního příkazu dlužníkovi či poddlužníkovi je bezvýjimečné inhibitorium, tedy bezvýjimečný zákaz dlužníkovi nakládat s majetkem, který je postižen exekučním příkazem.*, c) *Okamžik doručení exekučního příkazu určuje pořadí prováděné exekuce při konkurenci více druhů exekuce (správní, výkonu rozhodnutí, provádění exekuce). Exekuční příkaz ovšem může být vydán pouze na majetek, který je přesně určen a exekutor jej tedy zná. Na majetek, který exekutor nepostihl exekučním příkazem, se dále vztahuje generální inhibitorium jako důsledek nařízení exekuce soudem a dlužník může tohoto majetku použít k dobrovolnému splnění vymáhané povinnosti.*“³⁸ Jak bude ve finále ale průběh realizován a jaké formě dojde, závisí i na přístupu povinného (dlužníka).

Následně se může uplatnit i některá z forem, jakou se může dlužník proti exekuci bránit. Může to být návrh na odklad exekuce či dokonce zastavení exekuce (a to v jakémkoliv rozsahu), odvolání proti usnesení nebo uvedení námitek, v případě, že se domnívá dlužník o nesprávném pojmání exekutora. Pokud nedojde k některé z těchto forem, nebo se daná forma zamítne, dojde k samotnému provedení exekuce. „*Exekuce bude provedena až po splnění stanovených formalit, pokud dojde k marnému uplynutí 30denní lhůty stanovené pro dobrovolné splnění povinnosti, anebo nabude právní moci rozhodnutí o návrhu na zastavení exekučního řízení, které jsme během této lhůty podali.*“³⁹ Poslední fází je pak vymožení všech nákladů a následně i zániku exekutorova oprávnění. Také se o tom vyrozumí i všechny instituce a osoby, kterých se to týkalo.

³⁸ Exekutorská komora ČR. *Jednotlivé fáze exekučního řízení*. 2009-2012. [cit. 16.12.2019] Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/808-13-jednotlive-faze-exekucniho-rizeni?w=>

³⁹ Česká bankovní asociace – Finanční vzdělávání. Úvod – Finanční vzdělávání. *Exekuční řízení krok za krokem*. 2019. [cit. 17.12.2019]. Dostupné z: <https://www.financnivzdelavani.cz/jak-na-to/zlomove-situace/exekuce/exekucni-rizeni>

Exekuční titul

V této kapitole byl již uveden i pojem exekuční titul. Exekuční titul je výsledkem exekučního řízení, respektive výsledkem fáze, kdy exekutor dohledává a zjišťuje majetek dlužníka. Je to tedy rozhodnutí nebo listina, která slouží jako podklad pro exekuci. Bez exekučního titulu by nebylo možné exekuční řízení řádně započít či dokončit. Bez exekučního titulu by návrh na exekuci byl nesprávný. Existuje tedy nesplacený dluh, který nebyl splněn do 15 dnů a oprávněný (věřitel) musí mít také „*důkazy*“, že tento dluh existuje a má na něj oprávněný nárok. Podle exekučního řádu, je definice taková, že „*a) vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek, b) vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek, c) vykonatelný rozhodčí nález, d) notářský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle zvláštního právního předpisu, e) vykonatelné rozhodnutí a jiný exekuční titul orgánu veřejné moci, f) jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon.*“⁴⁰ Dalo by se to shrnout tak, že exekučním titulem bývá pravomocné rozhodnutí soudu, pravomocné rozhodnutí rozhodce, (ten rozhodl v řízení tzv. rozhodčím nálezem) nebo smlouva s tzv. exekuční doložkou.

Shrnutí kapitoly

V této kapitole tak šlo o vymezení samotného exekučního řízení, a jak to probíhá, tj. jaké jsou fáze a postupy tohoto řízení. Mimo to i toho, kdo se řízení účastní a co představuje exekuční titul.

⁴⁰ *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)*, 120/2001 Sb. Exekuční řád. *Zákon pro lidi – Sbíрка zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění (aktuální znění 2019) – Část první, HLAVA II, Díl 2, Exekuční titul, § 40, odstavec 1.* [cit. 20.12.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>

4. Exekuce vs. insolvence vs. osobní bankrot

Tyto tři pojmy spolu úzce souvisí, ale je dobré si i vyložit jejich význam a jestli se od sebe liší či nikoliv. O exekuci se zmiňuje autorka práce v předchozích kapitolách, ale jak je to s dalšími pojmy, které jsou teď uvedeny? Jsou totožné nebo se výrazně od sebe odlišují? Proto jsou tomu věnovány následující řádky, ve kterých se klade za cíl (alespoň částečně) tyto definice uvést na pravou míru a zodpovědět tak tyto otázky.

Exekuce a insolvence

Pokusíme se o odpovědi na tyto otázky. Je exekuce a insolvence totéž? Jak exekuce, tak insolvence je neschopnost dostat svým peněžním závazkům. Účelem je poskytnout těmto lidem spadající do dluhové pasti či tísně možnost začít nový život, zvládat své peněžní závazky či osvobodit od placení nějaké části peněžního dluhu a pomoci od nepříznivé a vlastními silami neřešitelné finanční situace dlužníka.

Insolvence a exekuce tak může být vnímána veřejností jako synonyma. Což může vést k problémům či nejasnostem. Uvedeno na příkladu, a to, když věřitel podá exekuční návrh a myslí si tak, že už se nemusí o pohledávku zajímat. A tím i očekává, že od exekutora obdrží pohledávku, respektive finanční částku za pohledávku. Podle Zemana se někdy také může domnívat, že přihlášku podá pověřený exekutor, z toho důvodu, že se podle něj jedná o vymáhání jeho pohledávky. Věřitel se také nemusí při zahájení insolvenčního řízení o skutečnosti a finanční situaci dlužníka dozvědět a svou pohledávku včas nepřihlásí.⁴¹ Což by opravdu mohlo představovat problém.

Je insolvence/insolvenční řízení a exekuce/exekuční řízení tedy to samé? Pokud ano, proč by pak existovali pojmy dva a nestačil by jen jeden? Z výše uvedených řádků, je zřejmé, že ne. Insolvence není totožná s exekucí. *„Zásadní rozdíl mezi exekucí a insolvenčním řízením spočívá v tom, že účelem exekuce je uspokojit zásadně pohledávku jednoho věřitele, kdežto účelem insolvenčního řízení je uspořádat vztahy mezi dlužníkem a všemi jeho věřiteli. Stává se, že dlužníci před exekucemi utíkají do insolvenčního řízení, protože zahájení*

⁴¹ ZEMAN, Milan. *Na co si dát pozor při exekuci dlužníka v insolvenční. Muj-Pravnik.cz.* [cit. 15.1.2020]. Dostupné z: <https://muj-pravnik.cz/exekuce-neni-insolvence-aneb-prihlasovat-se-musi/>

*insolvenčního řízení provedení exekuce blokuje.“*⁴² Z toho vyplývá, že tedy záleží jak na situaci, tak i daném člověku, který dluží. A jak moc dluží tzv. u kolika lidí nebo společností je zadlužen. Bez přihlášky do insolvenčního řízení také nejde pohledávku uspokojit.

Z toho tedy plyne i to, že insolvence je nadřazena exekuci. Co to znamená? Jednoduše to znamená to, že *„je-li dlužník v insolvenci, lze sice výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek dlužníka nařídit nebo zahájit, nelze jej však provést. V praxi to tedy znamená, že je-li dlužník v insolvenci, nemohou s jeho majetkem exekutoři, jakkoliv nakládat. Jinými slovy, podáním insolvenčního návrhu se lze vyhnout exekutorům.“*⁴³ Na rozdíl od exekuce se insolvence netýká peněžních půjček, ale může jít i o jízdu „na černo“ - nezaplacené jízdenky a dostání pokuty od revizora.

Z výše uvedených odstavců tak vyplývá to, že pokud dlužníci nechtějí „*potkat ve dveřích exekutora*“, mohou podat insolvenční návrh, aby se zahájilo insolvenční řízení. Tomu se budu ještě věnovat v následujících kapitolách.

Co chci především uvést, je to, že další rozdíl by se dal nazvat jako dobrovolnost vs. nedobrovolnost. Asi žádný člověk se dobrovolně nechce dostat do finanční tísně nebo mít finanční problémy. Myslí se tím to, že jestli zahájíme insolvenční řízení abychom se vyhnuli exekutorům, je to naše dobrovolné rozhodnutí. Podle Walterové a Mackové, pokud návrh na insolvensi nepodává věřitel, rozhodujeme my sami o podání návrhu na insolvensi. Z jakého důvodu? Většinou protože nedokážeme dostát svým peněžením závazkům nebo již výše zmíněný důvod vyhnout se exekutorům a zabavení majetku. Co se stane, pokud se návrhu na insolvensi vyhoví? *„Když soud našemu návrhu vyhoví, neznamená to, že náš dluh je zcela vymazaný. To se stane až po splacení 30 % dluhů do pěti let v pravidelných platbách podle splátkového kalendáře určených soudem. Jednou z podmínek pro povolení insolvence je více věřitelů, u nichž dlužník nesplácí své závazky. Při insolvenci mají nárok na úhradu pohledávky všichni věřitelé, kteří se o ni přihlásí.“*⁴⁴

Rozdíl mezi exekucí a insolvensí je i ve veřejnosti či neveřejnosti informací o dlužníkovi. U exekucí je samotné řízení týkající se dluhu neveřejné. Pokud konkrétní osoba

⁴² KVA PIL, Václav. *Exekuce v kostce: Kdy je řešením insolvence*. [cit. 27.12.2019] Dostupné z: <https://www.penize.cz/exekuce/307607-exekuce-v-kostce-kdy-je-resenim-insolvence>

⁴³ *Exekuce vs. Insolvence*. Insolvenční zóna. [cit. 27.12.2019]. Dostupné z: <http://www.insolvencizona.cz/poradna/slovnicek/exekuce-vs-insolvence/>

⁴⁴ WINTEROVÁ, Alena, MACKOVÁ, Alena. *Civilní právo procesní*. Praha: Leges, 2015. Student (Leges). ISBN: 978-80-7502-076-5.

zahájí exekuční řízení, může být hůře dohledatelné, než pokud je osoba zatížena insolvenčním řízením. Abych to bylo uvedeno na pravou míru, lze samozřejmě dohledat alespoň údaje o zahájených exekucích. Ty jsou pak v omezeném rozsahu evidovány v centrální evidenci exekucí. Kromě toho se také o tom, jestli je nějaká osoba v exekuci, můžeme dozvědět i například z katastru nemovitostí. Samozřejmě to se týká případu, kdy dlužná osoba je vlastníkem nějaké nemovitosti⁴⁵.

U insolvence je průběh insolvenčního řízení veřejný. Zohledňuje to také všechny součásti spisu, který se týká insolvenčního řízení. V čem spočívá ona veřejnost? Řízení je možné díky insolvenčnímu rejstříku, který je i přístupný online na webových stránkách. Proto je dohledatelná i osoba v insolvenčním řízení. Prostřednictvím onoho rejstříku pak probíhá i doručování. *„Právě z tohoto důvodu se účinky insolvenčního řízení vztahují i na pohledávky těch věřitelů, kteří pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak učinit mohli. Měli totiž možnost se o insolvenčním řízení dozvědět a k přihlášení pohledávek jim byla poskytnuta přiměřená lhůta.“*⁴⁶

Nechce se tím říci, že by bylo nemožné zjistit údaje o řízení, ať už v případě exekuce či insolvence. Řízení probíhá různě a pod jinými správci. U obou řízení (exekučního i insolvenčního) lze dohledat informace o započatí či průběhu řízení. Informace pak jsou méně či více dostupné veřejnosti podle typu řízení. Do jaké míry by měli být známy údaje o dlužnících, mi však jako autorce této práce nepřísluší soudit.

Touto podkapitolou se pouze chtělo uvést některé stejnosti nebo rozdíly mezi pojmem exekuce a insolvence. Tato práce totiž obsahuje oba tyto pojmy, ale pro čtenáře může být užitečné zmínit i teorii o tom, že i když tyto termíny mají spojitosti, že se od sebe i liší.

Osobní bankrot

Rozvedla se tedy insolvence a exekuce a třetím termínem v této kapitole je osobní bankrot. Stejně jako u předchozích dvou – cílem je dosáhnout oddlužení osoby a pomoci

⁴⁵ ZEMAN, Milan. *Na co si dát pozor při exekuci dlužníka v insolvenční*. Muj-Pravnik.cz. [cit. 15.1.2020]. Dostupné z: <https://muj-pravnik.cz/exekuce-neni-insolvence-aneb-prihlasovat-se-musi/>

⁴⁶ ZEMAN, Milan. *Na co si dát pozor při exekuci dlužníka v insolvenční*. Muj-Pravnik.cz. [cit. 15.1.2020]. Dostupné z: <https://muj-pravnik.cz/exekuce-neni-insolvence-aneb-prihlasovat-se-musi/>

s nepříznivou finanční situací dlužníka. Opět si položíme otázku: V čem spočívá ona odlišnost mezi těmito pojmy?

Dalo by se říci, že insolvence a osobní bankrot je jedno a to samé. Do určité míry musí autorka této práce s tímto svým tvrzením souhlasit. Opět ale je třeba zdůraznit i to, že to není tak jednoduché, a kdyby to opravdu bylo to samé, tato část kapitoly by nevznikla a nemusela by tu tedy logicky být.

Ale pěkně po pořádku. Insolvence řeší soudní cestou situaci předluženého člověka. Ten není schopen sám situaci zvládat. V této bakalářské práci se uvádí většinou slova jako člověk, osoba, dlužník apod., tedy zaměření se na fyzické osoby. Nicméně oddlužení může potkat jak fyzické, tak právnické osoby.

Fyzickou osobu představuje člověk. V běžné řeči se používá pro označení lidí, občanů nebo spotřebitelů, v obchodních vztazích se pak termínem fyzická osoba rozumí osoba, která podniká a to např. živnostníci, osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) nebo osoby podnikající bez živnostenského oprávnění, tím mám na mysli například svobodná umělecké povolání jako jsou herci, zpěváci, fotografové a podobně.

Fyzické osoby se pak samozřejmě odlišují od podnikajících společností jako jsou právnické osoby – obchodní společnosti (osobní: veřejná obchodní společnost, komanditní společnost a kapitálové: společnost s ručením omezeným, akciová společnost) a družstva. Dále pak podle občanského zákoníku i korporace (např. spolky), fundace (nadace a nadační spolky) a ústavy. Občanský zákoník definuje právnickou osobu (§ 20) tak, že *„(1) Právnická osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právnická osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou. (2) Právnické osoby veřejného práva podléhají zákonům, podle nichž byly zřízeny; ustanovení tohoto zákona se použijí jen tehdy, slučuje-li se to s právní povahou těchto osob.“*⁴⁷

Každý, kdo je osobou, je způsobilý mít soukromá práva a povinnosti, má právní osobnost. Podle občanského zákoníku (§ 15) *„(1) Právní osobnost je způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti. (2) Svéprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním*

⁴⁷ Občanský zákoník. *Nový občanský zákoník 2019 – v platném úplném znění online*, zákon č. 89/2012 Sb ve znění účinném k 1.7.2018, str. 4. [cit. 28.12.2019] Dostupné z: http://www.pracepropravniky.cz/_userfiles/texty_prilohy/10208.pdf

právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).“⁴⁸ Právní osobnost mají tedy fyzické a právnické osoby, svéprávnost pouze fyzická osoba. Člověk nemůže být zbaven svéprávnosti, ale pouze omezen, to znamená, že má omezené právní úkony, a to například z důvodu zdravotního stavu (většinou stavu psychického).

Proč je nezbytné vidět rozdíl mezi právnickou a fyzickou osobou? Je to opravdu nezbytně nutné pro pochopení těchto pojmů, respektive k definování pojmu osobní bankrot? Ano, je. Je to zde uvedeno proto, že osobní bankrot se pak týká pouze fyzických osob. Ty pak nemohou řešit situaci například likvidací jako právnické osoby. V tomhle tedy spočívá jeden z rozdílů, že osobní bankrot není řešením pro osoby právnické. Vymezením fyzické a právnické osoby je důležité i proto, že slouží i pro ujasnění si toho, kdo může být dlužníkem. Podle Krpelíka dlužníkem může být hlavně tedy fyzická osoba, fyzická osoba v postavení spotřebitele⁴⁹ a Šustek dodává, že od roku 2014 (od 1.1.2014) může způsob řešení úpadku oddlužení navrhnout také podnikatel – ale ne podnikatel ve smyslu podnikání obchodních korporací, ale fyzická osoba a právnická osoba, která není považována za podnikatele v pravém slova smyslu (hlavním cílem a důvodem k založení není dosahování zisku) tj. např. nadace.⁵⁰

Kromě toho, jak tedy definovat osobní bankrot? Dalo by se tedy říci, že osobní bankrot (v zákoně se pak spíše používá výraz oddlužení) je sanační způsob řešení úpadku, který byl do našeho českého právního řádu zaveden právě insolvenčním zákonem (InsZ).⁵¹ Je to způsob vypořádání dluhů, které se vypořádají věřiteli v rámci insolvenčního řízení. Vyhlásím-li na sebe osobní bankrot, může to být tedy pro mě jedna z možností, jak řešit své dluhy. Osobní bankrot pak někteří lidé volí v případě, že to pokládají za vhodný způsob, jakým se dostat z dluhů, nebo jako adekvátní způsob v případě, kdy neví, jak jinak řešit svoji situaci.

Než člověk zváží tuto možnost, měl by si uvědomit, že to není jednoduchý, ale hlavně to není krátkodobý proces. Zvolit cestu osobního bankrotu vyžaduje taktéž dávku odvahy. A to právě z důvodu, že je to proces oddlužení, při kterém se bude muset daný člověk,

⁴⁸ Občanský zákoník. *Nový občanský zákoník 2019 – v platném úplném znění online*, zákon č. 89/2012 Sb ve znění účinném k 1.7.2018, str. 4. [cit. 27.12.2019] Dostupné z: http://www.pracepropravniky.cz/_userfiles/texty_prilohy/10208.pdf

⁴⁹ KRPELÍK, Jiří. *Oddlužení*. 2010. C2005-2009 [cit. 28.12.2019] Dostupné z: <http://www.oddluzeni.estranky.cz/>

⁵⁰ ŠTŮSEK, Jaromír. *Mám dluhy z podnikání, můžu se i tak nechat oddlužit?* – Insolvenční rádce. 2019. [cit. 28.12.2019] Dostupné z: <https://www.insolvenciradce.cz/osoby-opravnene-podat-navrh-na-oddluzeni-cena/>

⁵¹ *Tisk č. 1120: Vládní návrh zákona o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 4. volební období (2002–2006): Sněmovní tisky. 2005 [cit. 17.1.2020] Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=1120&CT1=0>

kteřý o tomto způsobu uvažuje, omezit na životní minimum. To znamená, že příjmy a obecně i jeho způsob hospodaření a nakládání se svými penězi se změní. Aby mohl pobírat příjem v plné výši, tak jak je na to daný člověk zvyklý, bude muset vydržet minimálně pět let, což je většinou standartní doba trvání tohoto procesu. Nicméně i tak to může být pro některé lidi lepší varianta než třeba exekuce.

A jak to tedy funguje u této varianty? Pokud člověk přeci jen zvolí tuto variantu, je nutné k vyhlášení osobního bankrotu podat návrh na zahájení řízení. Konkrétněji návrh na insolvenční řízení, a to formou oddlužení u pobočky příslušného krajského soudu. V tomto návrhu pak nesmí chybět uvedení toho, že dlužník navrhuje průběh insolvence formou oddlužení. „*Tento návrh pak musí obsahovat označení dlužníka, údaje o očekávaných příjmech dlužníka a o příjmech za poslední 1 rok, listiny prokazující úpadek či seznam dlužníkovu majetku. Návrh také musí obsahovat přílohy dokazující tyto skutečnosti. Je nutné, aby bylo v návrhu dokázáno, že se dlužníkovi podaří během následujících 5 let uhradit svým věřitelům alespoň minimální % dluhů.*“⁵² Poté dojde k pozastavení úročení, dražeb majetku a taktéž konání exekutora. Poté co je to zahájeno, už dlužník nemůže nakládat libovolně s majetkem.

Návrh na povolení oddlužení u insolvenčního soudu tak člověk (dlužník) nemůže sám, ale musí být zastoupen někým zastoupen. A buď advokátem, notářem, insolvenčním správcem soudním exekutorem, nebo nějakou akreditovanou osobou. A to bylo zavedeno z toho důvodu, protože se objevovali takzvaní "oddlužovací šmejdi". Ti si za sepsání návrhu oddlužení pak účtovali vysoké peněžní sumy a také mnohdy dlužníkům způsobili ještě větší potíže.⁵³

Pro vyhlášení osobního bankrotu je důležité splňovat podmínky. Podmínky pro osobní bankrot jsou pak uvedeny i v příslušném zákoně. Také nestačí splňovat jen jednu nebo jen některé podmínky, protože splnění jen některé z nich, respektive i nesplnění nějaké z nich může vést k negativnímu rozsudku soudu (zamítnutí rozhodnutí).

Pro příklad uvedení některé z nich.⁵⁴ Nestačí mít dluhy u jednoho věřitele. Pro vyhlášení osobního bankrotu je nutné mít dluhy u minimálně dvou věřitelů, jinak

⁵² BUSINESS GROUP S.R.O *Jak funguje osobní bankrot? Poradíme Vám! Insolvenční návrhy.* Specialista na oddlužení a osobní bankrot. 2020. [cit. 16.1.2020]. Dostupné z: <https://www.insolvenční-návrhy.cz/jak-funguje-osobni-bankrot.html>

⁵³ ŠTEFAN, Václav. *Podvodný byznys s oddlužením: některé agentury si za něj stále účtují víc, než povoluje zákon.* iROZHLAS. 2019 [cit. 17.1.2020] Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/smejdi-oddruzovani-ministerstvo-spravedlnosti_1902130602_pj

⁵⁴ PROCHÁZKOVÁ, Martina. *Podmínky pro vyhlášení osobního bankrotu (oddlužení).* Osobní bankrot – oddlužení fyzické osoby - Nemámdluhy.cz. 2020. [cit. 19.1.2020]. Dostupné z: <https://www.nemamdluhy.cz/podminky-pro-vyhlaseni-osobniho-bankrotu-oddluzeni>

o oddlužení nemůžeme zažádat. Máme nebo nám hrozí dluhy z prodlení více jak měsíc (30 dnů), tedy máme naše závazky alespoň 30 dní po jejich splatnosti. Tzn, že se musíme i nacházet v platební neschopnosti a nemáme možnost, se z toho svépomocí dostat, že je nemáme či nevíme, jak své závazky splácet. Zároveň nemůžeme oddlužení pojímat jen jako odlehčení od dluhů, tj. mít nepoctivý záměr. Jak už i padlo dříve, pro úspěšné rozhodnutí soudu, musíme podat návrh na povolení oddlužení, a to včetně všech příloh, které jsou k tomu požadovány. Jedna z důležitých podmínek je také to, že náš příjem a majetek musí být takový, abychom byli schopni splatit část závazků z našeho dluhu. Tzn. konkrétněji být schopen splatit 30 % našich závazků (většinou za období 5 let), případně pokud by to bylo méně než 30 %, tak mít souhlas od věřitelů. Pokud bude období 3 roky, tak zaplatit většinou část a to 60 %. To se týká u formy splátkového kalendáře, což ještě níže rozvedu o něco více. Pokud jsme zatíženi osobním bankrotem a podnikáme, můžeme i poté nadále podnikat. Pokud se jedná o dluhy z podnikání, věřitelé těchto dluhů se pak ale nesmí vyslovit proti oddlužení daného člověka, který o osobní bankrot žádá.

Důležitý je i záznam v trestním rejstříku. Respektive u žádání bychom měli mít čistý trestní rejstřík bez záznamů. Nicméně pokud nemáme, zkoumá se, o jaký typ trestu jde nebo v minulosti šlo. Zkoumá se především to, zda má člověk záznam v rejstříku trestů u hospodářské a majetkové povahy. Z těch pozitivnějších podmínek je například to, že je povolené žít mimo Českou republiku.⁵⁵ Není taktéž důležité plnit podmínky před začátkem procesu, ale i v průběhu oddlužení.

Osobní bankrot má nejčastěji dvě formy, a to splátkový kalendář a zpeněžení majetku. O splátkovém kalendáři bylo už částečně zmíněno. U tohoto způsobu odevzdá dlužník své příjmy a zůstane mu jen určité minimum, díky kterému může člověk žít, respektive vyžít. Tento způsob pak trvá pět let. Podle Trynera výše splátky závisí na výši příjmů dlužníka, výši normativních nákladů na bydlení což se nazývá tzv. nezabavitelná částka (tato částka se odečte od čistého příjmu dlužníka) a mimo jiné i od výše životního minima (to v roce 2019 dosahovalo částky 9643 Kč)⁵⁶ Dle něj musí dlužník za 5 let uhradit minimálně zmíněných 30 % svých

⁵⁵ BUSINESS GROUP S.R.O *Jak funguje osobní bankrot? Poradíme Vám! Insolvenční návrhy.* Specialista na oddlužení a osobní bankrot. 2020. [cit. 17.1.2020]. Dostupné z <https://www.insolvenční-návrhy.cz/podminky-pro-osobni-bankrot.html>

⁵⁶ TRYNER, Miroslav. *Jak se řeší insolvence? Podmínky už nejsou tak přísné, ale na oddlužení nedosáhne každý.* Jak se řeší insolvence a oddlužení 2019. Euro.cz, 2019. [cit. 18.1.2020] Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/insolvence-dluhy-novela-insolvenční-zákon-dlužník-oddlužení-věřitel-insolvenční-rejstřík-1436973>

dluhů. Pokud dlužník pravidelně splácí, dojde k ukončení osobního bankrotu. Člověk také může v tomto případě (při bezproblémovém splácení) požádat soud o prominutí zbytku svého dluhu.

Druhá forma oddlužení je zpeněžení majetku. U tohoto způsobu, u této formy se prodá majetek dlužníka. Nejčastěji se to uskuteční formou dražby. Tento způsob umožňuje vyrovnaní pohledávek ze zdrojů stávajících aktiv dlužníka. Nepatří zde sem majetek, který dlužník nabyt po zahájení insolvenčního řízení, tedy pouze jen ten majetek, nabytý před tímto rozhodnutím.⁵⁷ U tohoto způsobu oddlužení realizuje zpeněžení a má oprávnění k majetku insolvenční správce. U tohoto případu proces uspokojení připomíná konkurs, o kterém se již v předchozích kapitolách zmiňovalo. Také účinky tohoto způsobu na majetek dlužníka podléhající zpeněžení jsou obdobné prohlášení konkursu. Rozdílem je však rozsah majetkové skutečnosti (podstaty). O zpeněžení tedy rozhoduje správce společně se souhlasem věřitelského výboru. Jak se to tedy u této formy děje? Podle Kotoučové se zejména jedná o veřejnou dražbu, prodej věci nebo například i prodej mimo dražbu.⁵⁸

Osobní bankrot je tak legální cesta, jak vyřešit nepříznivou finanční situaci v životě člověka. Může se zdát, že z toho, co se již zmínilo, že autorka této práce není nakloněna osobnímu bankrotu. Ano, může to s sebou nést mnohé nevýhody. Že by se to mělo zvážít. Ano, v mnoha případech si například exekuci dobrovolně nepřejeme, nebo osobní bankrot není něco, k čemu bychom se dobrovolně upírali. Proto na vyvážení tedy uvedení výhody osobního bankrotu. Když už jsme u té exekuce, tak jedna z výhod osobního bankrotu je, že jsme ochráněni před exekutorem. Dále máme život bez dluhů a u formy splátkového kalendáře po dobu pěti let. Také nám část dluhů může být odpuštěna, a to až ve výši 70 %, v některých případech i více.⁵⁹ Taktéž se může zastavit úročení. Jiný zdroj pak uvádí podobné výhody, které již byly částečně zmíněny. „*Výhodou procesu oddlužení je, že zastavuje veškeré jiné způsoby vymáhání pohledávek a také exekuce. Rovněž stopne navyšování závazků dlužníka o pokuty a úroky z prodlení.*“⁶⁰

⁵⁷ *Ustanovení § 398 zák. č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů (upravený 2019).* [cit. 18.1.2020] Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

⁵⁸ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kolektiv. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 2008, nakladatelství C. H. Beck, str. 888-889. ISBN 8071795957

⁵⁹ BUSINESS GROUP S.R.O *Jak funguje osobní bankrot? Poradíme Vám! Insolvenční návrhy. Specialista na oddlužení a osobní bankrot.* 2020. [cit. 17.1.2020]. Dostupné z: <https://www.insolvenčni-navrhy.cz/jak-funguje-osobni-bankrot.html>

⁶⁰ JERMAŘ, Petr. *Insolvence a osobní bankrot (oddlužení)*. Vše o bankách a bankovních produktech: srovnávače, pobočky, bankomaty. Banky.cz 2020. [cit. 19.1.2020]. Dostupné z: <https://www.banky.cz/clanky/insolvence-a-osobni-bankrot-oddluzeni/>

Shrnutí kapitoly

A co dodat na závěr této kapitoly? K čemu byla dobrá? Tato kapitola sloužila k posouzení a ujasnění pojmů. A samozřejmě i otázek, které si autorka této závěrečné práce v průběhu psaní u této části bakalářské práce kladla. Podrobněji pak bylo zaměřeno na osobní bankrot. A to z toho důvodu, že se úzce pojí s insolvenčním zákonem a celkově i s problematikou v této práci.

5. Insolvenční zákon

V předchozí kapitole bylo věnování se srovnání termínů exekuce, insolvence a osobní bankrot. V této kapitole se pak budeme těmito pojmy dále zabývat a zaměřím se konkrétně na insolvenční zákon.

Insolvence a insolvenční zákon

„Insolvence je soudní řízení řešící bezvýhodnou situaci předluženého, který není schopen dostát svým závazkům. Pravidla hry stanovuje Insolvenční zákon č. 182/2006 Sb.“⁶¹ Tento zákon stanovuje „a) řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů, b) oddlužení dlužníka.“⁶² Tento zákon prošel v průběhu let novelami (viz následující podkapitola).

O insolvenci může požádat fyzická osoba, OSVČ i právnická osoba. Insolvenční řízení začíná také podáním návrhu. Insolvenční návrh pak může podat advokát, insolvenční správce, notář případně soudní exekutor. Tento návrh musí být detailní. Lze podat již v období, kdy úpadek dlužníka hrozí. Podle Mečířové návrh musí obsahovat osobní údaje o dlužníkovi, o jeho nabytých dlužích (k určitému datu), příjmech stávajících a očekávaných, navrhovaný způsob oddlužení a informace o předchozích nebo obdobných řízeních⁶³ Tím se podle zákona č. 182/2006 Sb. – Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) rozumí „a) konkurs, b) reorganizace, c) oddlužení a d) zvláštní způsoby řešení úpadku, které tento zákon stanoví pro určité subjekty nebo pro určité druhy případ.“⁶⁴

⁶¹ JERMÁŘ, Petr. *Insolvence a osobní bankrot (oddlužení)*. Vše o bankách a bankovních produktech: srovnávače, pobočky, bankomaty. Banky.cz 2020. [cit. 20.1.2020]. Dostupné z: <https://www.banky.cz/clanky/insolvence-a-osobni-bankrot-oddluzeni/>

⁶² *Insolvenční zákon, Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení* (znění od 1. 10. 2019) - HLAVA I. – Obecná část, Základní ustanovení, Předmět úpravy, § 1. 2019. [cit. 21.1.2020]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/zakony/insolvencni-zakon/uplne/#f3030362>

⁶³ MEČÍŘOVÁ, Lucie. *Změny v oddlužení a nezabavitelné minimum v roce 2019*. Finance.cz - daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn, 2019. [cit. 21.1.2020] Dostupné z: <https://www.finance.cz/518761-oddluzeni-nezabavitelne-minimum/>

⁶⁴ *Insolvenční zákon, Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení* (znění od 1. 10. 2019) - HLAVA I. – Obecná část, Základní ustanovení, Způsob řešení úpadku, § 4. 2019. [cit. 21.1.2020]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/zakony/insolvencni-zakon/uplne/#f3030362>

Po podání tohoto návrhu se to zapisuje do insolvenčního rejstříku nebo registru dlužníků. To umožní, aby se o tom dozvěděly i další subjekty. Kromě některých věcí (například v podnikání) je nakládáno s majetkem tak, aby se mohli uspokojit věřitelé a dlužník s nimi nemůže libovolně hýbat.⁶⁵ Řízení tak funguje na takových principech, jak bylo zmíněno v rámci kapitoly Exekuční řízení.

S tím se pojí i výhody a nevýhody insolvence. Kromě již zmíněných (v kapitole Exekuce vs. insolvence vs. osobní bankrot) zmiňuje Petr Mladěnka jako výhody, že již od podání návrhu je možné, že se dluhy neúročí, věřitelé mají čas o přihlášení svých pohledávek. Po této lhůtě jsou však již dluhy nevymahatelné. Mezi nevýhody lze řadit i to, po skončení insolvence není hned možné žádat o finanční půjčku, úvěr, hypotéku a podobně. To není možné třeba i několik let po skončení procesu. Také není možné mít záznam v rejstříku trestů, a to především v oblastech s tím souvisejících jako například zpronevěra, krádež nebo trest vyplývající z hospodářské činnosti.⁶⁶

Řízení končí splněním, osvobozením nebo smrtí. Jde také přerušit nebo prodloužit. „*Splnění oddlužení vezme insolvenční soud na vědomí rozhodnutím, jinak rozhodne o nesplnění oddlužení. Současně insolvenční soud rozhodne o odměně insolvenčního správce a jeho nákladech a zproští insolvenčního správce jeho funkce. Odvolání proti tomuto rozhodnutí mohou podat dlužník, insolvenční správce a věřitelé; toto rozhodnutí je účinné nabytím právní moci, jeho právní mocí insolvenční řízení končí*“⁶⁷ V případě, že dlužník správně a včas splní dané povinnosti, nedopustí se úmyslně trestného činu nebo nepoškodí nějakým způsobem věřitele (a také bez dalších námitek věřitele/věřitelů), lze dlužníka osvobodit od zbylých pohledávek, a to v různém rozsahu (úplné nebo částečné). Pokud někdy v průběhu řízení dojde ke smrti dlužníka, jeho dluhy (ty, které ještě nesplatil) přechází na dědice.

⁶⁵ ONDRÁČKOVÁ, Kamila, RYBOVÁ, Romana. *Insolvence v kostce*. FinExpert.cz, 2016. [cit. 22.1.2020] Dostupné z: https://finexpert.e15.cz/insolvence-v-kostce_1

⁶⁶ ONDRÁČKOVÁ, Kamila, RYBOVÁ, Romana. *Insolvence v kostce*. FinExpert.cz, 2016. [cit. 22.1.2020] Dostupné z: https://finexpert.e15.cz/insolvence-v-kostce_1

⁶⁷ *Insolvenční zákon, Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení* (znění od 1. 10. 2019) - HLAVA 5. – Oddlužení, Rozhodnutí o splnění oddlužení, § 413, odstavec 1. 2019. [cit. 23.1.2020]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/zakony/insolvenzni-zakon/uplne/#f3030362>

Novela insolvenčního zákona

Jak bylo již uvedeno, tento zákon prošel v minulém roce novelou. Novela byla podepsána prezidentem České republiky Milošem Zemanem na konci ledna 2019. Účinnosti nabyla ten samý rok, v červnu 2019.⁶⁸ Insolvence, které byly zahájeny před datem účinnosti novely se budou řídit starými pravidly.

S přijetím této novely tak nastalo několik novinek. Doba oddlužení se změní z pěti na tři let. Ale pro ty dlužníky, kteří dokáží splatit alespoň 60 % dluhů. Nebude již nutné dokazovat a dodržet povinnost splacení 30 % z dlužné částky. O případné prominutí však stejně jako doposud rozhoduje soud. Oddlužení se dotkne i osob starších a invalidů. Lidé ve starobním důchodu a lidé s invaliditou minimálně druhého stupně (tzn. ve druhém a třetím stupni) mohou od novely zákona využít také rychlejší splacení, tedy ne pět let, ale tři roky. Tuto možnost mohou využít bez nutnosti splacení 30 % dluhů, ale podmínkou je, že tak lze uplatnit jen jednou za jejich život. Taktéž úroky, penále nebo pokuty, které převyšují jistinu, nebudou v primárním pořadí při uspokojování věřitelů.⁶⁹

Kdo může vstoupit do procesu oddlužení? Dle novely zákona ne úplně každý. „Do procesu oddlužení může vstoupit pouze ten, kdo je schopen uhradit měsíčně minimálně 1800, častěji 2178 korun.“⁷⁰ Podle Trynera tak bude nutné splácet měsíčně 2178 Kč, v některých případech lze povolit i minimum 1800 Kč. V případě oddlužení manželů půjde o částku ve výši 3367 Kč, dodává Štůsek.⁷¹

Kromě výše uvedeného se novela zákona dotkne například i ve způsobech řešení úpadku nebo výši nezabavitelné částky. Nezabavitelná částka činí 6 428, 67 Kč. To představuje „dvě třetiny ze součtu individuálního životního minima (3 410 Kč) a normativních nákladů

⁶⁸ Wikipedie: Otevřená encyklopedie. Přispěvatelé Wikipedie. *Insolvenční zákon*. 2020 [cit. 20.1. 2020]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Insolvenční_zákon

⁶⁹ JERMÁŘ, Petr. *Insolvence a osobní bankrot (oddlužení)*. Vše o bankách a bankovních produktech: srovnávače, pobočky, bankomaty. Banky.cz. 2020. [cit. 20.1.2020]. Dostupné z: <https://www.banky.cz/clanky/insolvence-a-osobni-bankrot-oddluzeni/>

⁷⁰ TRYNER, Miroslav. *Jak se řeší insolvence? Podmínky už nejsou tak přísné, ale na oddlužení nedosáhne každý*. Jak se řeší insolvence a oddlužení 2019. Euro.cz, 2019. [cit. 24.1.2020] Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/insolvence-dluhy-novela-insolvenzni-zakon-dluznik-oddluzeni-veritel-insolvenzni-rejstrik-1436973>

⁷¹ ŠTŮSEK, Jaromír. *Kolik musím zaplatit v oddlužení?* Insolvenční rádce, 2020. [cit. 25.1.2020] Dostupné z: <https://www.insolvenciradce.cz/kolik-musim-zaplatit-v-oddluzeni/>

na bydlení (6 233 Kč). Úprava počítá s navýšením na dvojnásobek tohoto součtu, tj. na 19 286 Kč“, zmiňuje ve svém článku Mečířová.⁷²

Shrnutí kapitoly

Tato kapitola byla potřebná k doplnění pojmu insolvence z předchozích kapitol. Kromě toho také ukázání některých změn, které nastaly v důsledku novely insolvenčního zákona.

Názory na novelu zákona se různí. Podle redaktorů Hospodářských novin novela může díky svým změnám pomoci až stovkám tisíc lidí. Umožní tak předluženým lidem se vrátit zpátky do běžného života bez dluhů. Někteří lidé také například pracují na černo, a to z toho důvodu, že by jim z oficiálního výdělku zůstalo jen minimum peněz na své finanční hospodaření. Česká asociace věřitelů novelu vítá a považuje ji za vyváženou, senátoři ale naopak byly nejdříve spíše proti této novele.⁷³ Podrobnější hlasování poslanců pak lze dohledat [zde](#).

⁷² MEČÍŘOVÁ, Lucie. *Změny v oddlužení a nezabavitelné minimum v roce 2019*. Finance.cz - daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn, 2019. [cit. 21.1.2020] Dostupné z: <https://www.finance.cz/518761-oddluzeni-nezabavitelne-minimum/>

⁷³ BARTONÍČEK, Radek, BIBEN, Martin. *Poslanci prosadili přísnější novelu insolvenčního zákona. Na osobní bankrot dosáhne více lidí, nejchudší se ale dluhů jen tak nezbaví*. Hospodářské noviny, ČTK, 2019. [cit. 26.1.2020] Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-66444480-poslanci-schvalili-prisnejsi-novelu-insolvenčního-zákona-dlužníci-budou-muset-byt-pet-let-pod-dohledem-spravce-o-oddlužení-ale-rozhodne-az-soud>

PRAKTICKÁ ČÁST

Než se přejde k samotné praktické části této závěrečné práce, uvede se zde postup/směr, jakým bude tato část práce realizována. V této části bakalářské práci se naváže na část teoretickou, pojmy zmíněné v teoretické části budou aplikovány i právě v této části bakalářské práce. Teoretické části se věnoval velký prostor, právě z toho důvodu, že se prolíná s částí praktickou, teorie je tedy nezbytná pro obě části v této práci. Taktéž některé mé poznatky o dané problematice jsou uvedeny již i v teoretické části.

Bude se používat převážně metoda kvantitativního výzkumu. Neboť kvantitativní výzkum pracuje s numerickými (číselnými) daty, snaží se počítat a měřit. Ptáme se především na otázku Kolik? Takže například v této práci by to mohlo být: Kolik lidí je zatíženo exekucí? Kolik bylo zjištěno případů v roce 2019? Kolik jich bylo v roce 2018, a změnilo se to nějak oproti jiným rokům? Kolik dlužníků je například v Olomouckém kraji? apod. Tedy cílem je ověřit, jaký je vztah mezi proměnnými, a to právě s využitím číselných údajů. Mezi techniky sběru dat v kvantitativním výzkumu patří statistické šetření, experiment, pozorování nebo analýza například oficiálních statistik nebo analýza textů či dokumentů. Budou se zde používat nejvíce data sekundární, opírat se o statistiky a dokumenty a texty ze sekundárních zdrojů, ne autorkou vytvořených (primárních) statistik a dokumentů. Nicméně, ale na základě těchto zjištění ze sekundárních dat pak budou uvedeny závěry a postoje k dané problematice podle autorky této práce. Data o počtech ať už v souvislosti s exekucemi nebo i jinými případy zadlužení mohou obsahovat odchylky, mohou se někdy lišit v desítkách zjištěných případů, autorka této práce bude vycházet z údajů, které udává a které byly při vypracování k dispozici (v některých případech totiž ještě nejsou k dispozici nejnovější data za rok 2020).

Naproti tomu kvalitativní výzkum by se zabýval spíše rozhovory a nenumernými, tj. slovními daty. Týká se také menší jednotek jako například školní třída či nějaká subkultura, kdežto kvantitativní většími jednotkami, to je například právě občany státu/států.

6. Dluhy a jejich dopady

Tato kapitola je věnována dopadům na dlužníka. Budou se zkoumat nejen počty (exekucí například) a porovnávat je, ale i nastínit právě dopady, které exekuce může mít, a to v tom smyslu, jak to například zatíží domácnost nebo jaký dopad to má na jedince, tj. kolik mu zůstane financí, když se dostane do osobního bankrotu apod.

Tedy pokud by se navázalo na první část práce, tam se zabývalo například konkursům a povolání soudního exekutora. Co se týče počtu exekutorů, je možné najít seznam exekutorů na stránkách Exekutorské komory. Počet lidí v exekuci, může ovlivnit i počet exekutorů. Když lidé nebudou mít finanční problémy a nebude zapotřebí ani práce exekutorů (a nejenom jich), nebude tak nutný velký počet exekutorů a ubude jich. Je to dá se říci založeno na principu nabídky a poptávky. Není-li nabídka například po rohlících, nebude ani poptávka po nich a bude větší poptávka třeba po houskách. Naopak nebudou-li lidé poptávat nějaké zboží, prodejci je nebudou nabízet a prodávat, protože by věděli, že dané zboží neprodají, není-li po něm poptávka. Obdobně by se to dal tento princip použít i zde. Nebude-li tolik lidí zatíženo exekucí (v důsledku úpravy zákonů a zlepšení či podmínek), nebude nutné tolika exekutorů. To by mohla ovlivnit i teritorialita exekutorů.

Počet konkursů

Co se týče konkursů, uvádí autorka této práce svou vypracovanou tabulku. Začneme tedy o dlužích podnikatelských. A také nemusí jít o jednoho člověka, ale firem, takže nemusí jít o dluhy jednotlivce, ale i většího kolektivu (podle právní formy podnikání). Z této tabulky lze zjistit, kolik bylo vyhlášených konkursů a firem v roce 2019. Uvedená data jsou za celou Českou republiku, za Olomoucký kraj a za město Olomouc. U konkursů živnostníků z daného počtu uvedeného v tabulce tvořilo 74 % muži a 26 % ženy, což je poměrně velký rozdíl. Může to být například tím, že více živnostníků je právě mezi muži. U věkové hranice za celou Českou republiku bylo do 29 let 42 konkursů, 30-44 let 702, 45-59 let 1176 a nad 60 let 400 konkursů. Olomoucký kraj ve srovnání s ostatními kraji se umístil 7., 1. byl Jihomoravský kraj, 2. Středočeský kraj, 3. Moravskoslezský kraj. U konkursů firem dopadl Olomoucký kraj velmi dobře, ze všech krajů se umístil na 11. místě, 1. bylo hlavní město Praha, 2. Jihomoravský kraj, 3. Moravskoslezský kraj. Údaje se odvíjejí od počtu živnostníků v kraji, někde může být malé

číslo konkursů kvůli tomu, že je tam třeba menší/malý počet živnostníků, to samé platí i s počtem firem.

Počty konkursů podle území a typu k 1. 1. 2019			
Typ konkursu	Území		
	Česká republika	Olomoucký kraj	Olomouc
Konkursy živnostníků	2320	152	24
Konkursy firem	3413	107	30

Tabulka 1 Počty konkursů podle území a typu (2019), zdroj: vlastní tabulka, zdroj dat: Insolcentrum⁷⁴

Dalším způsobem kromě konkursu je také reorganizace. Majetek nebo provoz dlužníkovy podniku je zachován, ale dlužník postupně splácí a uspokojuje pohledávky věřitelů, aniž by výrazně ohrozil jeho činnost/provoz. Počet reorganizací je o něco méně než konkursů, neboť zde jsou přísnější podmínky (určitý počet zaměstnanců, výše obrátu) pro povolení reorganizace než u konkursů.

Počet osobních bankrotů

Jaký je počet v osobních bankrotů? Využijme k tomu následujícího grafu. V tomto grafu je možné vidět vývoj osobních bankrotů za období 2017 až 2019.⁷⁵ Počty osobních bankrotů stoupají a klesají, což může způsobit řada faktorů ať už osobních důvodů, vládních nařízení, vliv cen, půjček i například období v roce. Z grafu je patrné, že nejméně bylo v lednu 2019 a to 841, největšího počtu dosahuje křivka v srpnu roku 2019.

V srpnu bylo vyhlášeno 2148 osobních bankrotů, 0 46 bankrotů více než předchozím měsíci červenci, kdy počet dosahoval čísla 2102. „*Nejvíce osobních bankrotů bylo v srpnu vyhlášeno v Jihomoravském kraji (278), v Moravskoslezském kraji (253) a ve Středočeském kraji (230). Nejméně naopak na Vysočině (71), v Jihočeském kraji (79) a Karlovarském kraji (86).*“⁷⁶

⁷⁴ Insolcentrum. *Insolence v ČR, 2009–2019*. [cit. 1.2.2020] Dostupné z: <https://www.insolcentrum.cz/insolence-cr/>

⁷⁵ Redakce Novinky.cz. *Počet osobních bankrotů je rekordní, 2019-2020* [cit. 5.2.2020]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/pocet-osob>

⁷⁶ Redakce Novinky.cz. *Počet osobních bankrotů je rekordní, 2019-2020* [cit. 5.2.2020]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/pocet-osob>

Graf 1 Vývoj počtu osobních bankrotů (2017-2019), zdroj: Novinky.cz

V červnu bylo dosaženo počtu osobních bankrotů „jen“ 926. Co za tímto nárůstem stojí? Za tímto nárůstem a změnou během dvou měsíců může novela zákona, která byla zmíněna v kapitole o novele insolvenčního zákona. Novela zmírnila podmínky pro oddlužení a tím se zvedl i počet osobních bankrotů. Lidé tak více zažádají o osobní bankrot, než tomu bylo doposud. Podmínky se zmírnily i v tom, že lze část dluhu odpustit při poctivém splácení. Také se novela dotkla důchodců a lidí s invaliditou minimálně druhého stupně. Změnila se i doba, za kterou se mohou dluhů zbavit (podrobněji viz kapitola pátá Novela insolvenčního zákona). Mimo to, nejenom, že se zvýšily počty osobních bankrotů, zvýšil se s tím ruku v ruce i počet návrhů na osobní bankrot. Počet osobních bankrotů se zvýšil meziročně o 18 %, zatímco počet návrhů na osobní bankrot se zvýšil dokonce o 26 %.

To se projeví i v dalších měsících, kdy se buď počet ještě zvýší, nebo se udrží na podobné hladině jako v srpnu 2019. V následujícím měsíci září bylo stejné množství osobních bankrotů (o 1 více než v srpnu - 2149), počet návrhů poklesl, bylo jich o 260 méně než v srpnu. Na konci roku již počet bankrotů nebyl tak vysoký jako v létě roku 2019. V prosinci bylo podáno o 92 návrhů na osobní bankrot méně než v měsíci listopadu, bylo 1661 návrhů. V lednu ale naopak bylo opět o něco více, a to 1799. To může být způsobeno tím, že prosinec má méně pracovních dní, lidé mají o Vánocích a na Nový rok a není tak oproti

jiným měsícům vysoký počet. Tento jev se opakuje každým rokem, jak je možno vidět i z grafu, že v prosinci počty osobních bankrotů nedosahují vysokých hodnot. Nicméně ke zvýšení pak opět dojde. Počet osobních bankrotů tak kolísá a mírně klesá, ubývá návrhů na osobní bankrot. To může znamenat, že se více osobních bankrotů nakonec uskuteční a neskončí to jen návrhem na bankrot. „*Během posledních 12 měsíců bylo vyhlášeno 19 253 osobních bankrotů, to je o 47 procent více než v předešlém období. Zároveň bylo podáno 21 044 návrhů na osobní bankrot, meziročně o 54 procent více.*“⁷⁷ Mapa bankrotů pak uvádí dokonce ještě vyšší údaje, jenže ta zahrnuje do osobních bankrotů i insolvence.

Data k měsíci únoru a dalších měsících zatím nejsou k dispozici, ale předpokládá se, že počet bude mírně vrústat nebo spíše i klesat, neboť svého vrcholu dosáhl nejspíše v roce 2019, v měsíci červenci a hlavně srpnu. V letošním roce tak je možný opět nárůst počtu osobních bankrotů, ale určitě ne tak vysoký jako byl v roce 2019, respektive v roce 2019 po novele zákona.

Průměrný věk u osob v osobním bankrotu je každým rokem zhruba stejný, průměrný věk je 45 let. A stejně jako u konkursů, ať už se jedná o celou Českou republiku nebo kraje či obce, vždy převažují v počtech muži. Nejvíce zadlužených tak je právě ve věkovém rozmezí 40-49 let, tyto věkové skupiny jsou zatíženy osobními bankrotů nejvíce. Následuje věková skupina 30-39 let, poté osoby ve věku 50-65 let, následně skupina 18-29 a nejméně je to u osob ve věku 65 let a více.

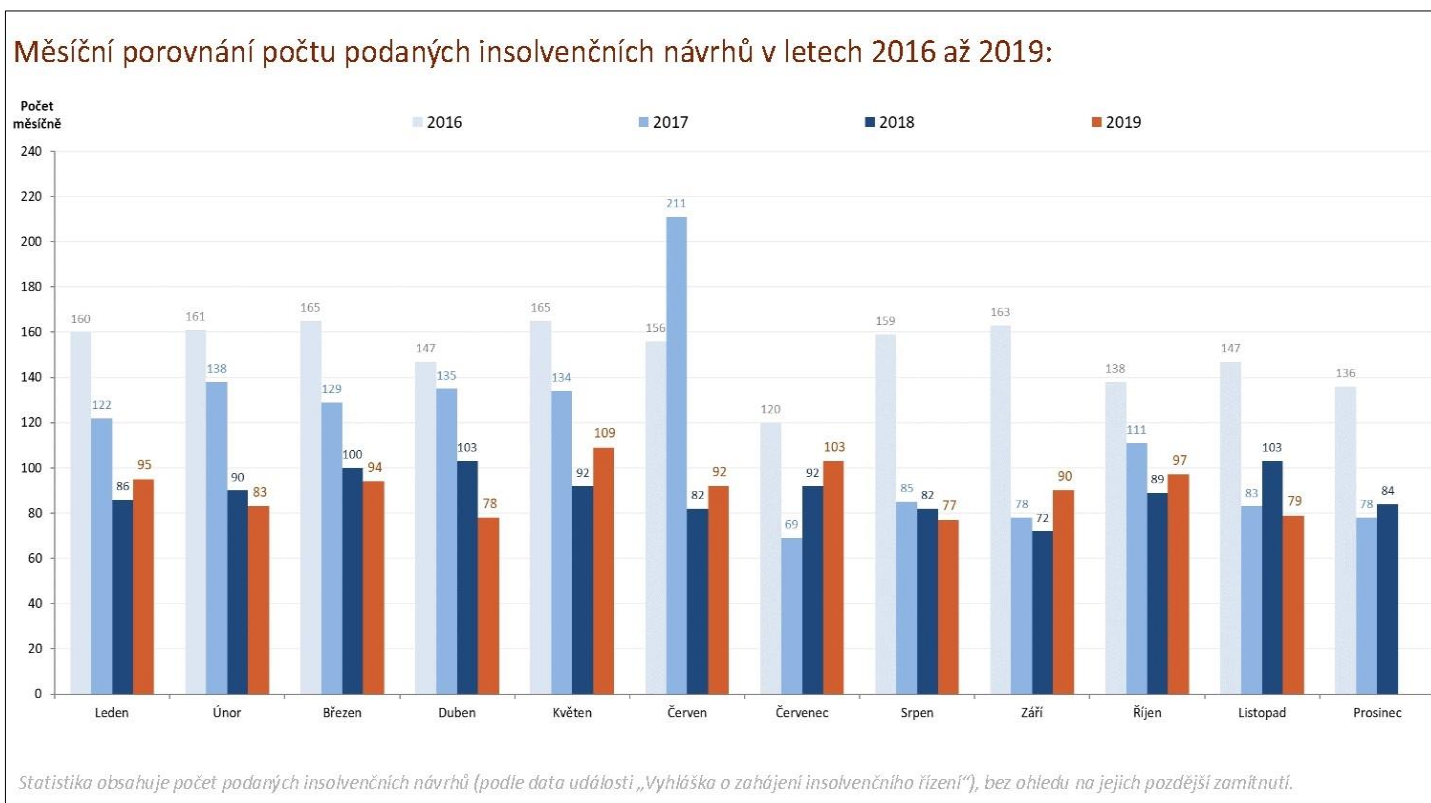
Pro srovnání také v krátkosti uvedme i poznatky o našem susedovi – Slovensku. Oproti České republice Slovensko minulý rok mělo celkově zhruba 16 tisíc dlužníků. Oproti roku 2018 bylo osobních bankrotů na Slovensku o 17 % méně. Podle analytičky CRIF Jany Markové nastal největší boom osobních bankrotů v roce 2017, kdy Slovensko upravilo a zjednodušilo podmínky pro oddlužení. Dlužníci mohou žádat o oddlužení až v tom případě, pokud čelí exekuci alespoň po dobu jednoho roku, což bylo možné dříve takřka hned, když dlužníkovi exekuce začala. Počet osobních bankrotů za rok 2019 na Slovensku se tak může zdát relativně vysoký, ale je možné, že dojde k jeho snížení. Lidé na Slovensku mají možnost vyměnit své dluhy prostřednictvím prodeje jejich majetku nebo zachovat svůj majetek a své závazky splácet postupně ale se zachováním jejich majetku. Oproti situaci před novelizací

⁷⁷ Redakce Investičního webu. *CRIF Počet osobních bankrotů v prosinci stoupl, návrhů ubylo*, 2020 [cit. 6.2.2020]. Dostupné z: <https://www.investicniweb.cz/news-crif-pocet-osobnich-bankrotu-v-prosinci-stoupl-navrhu-ubylo/>

jejich právní úpravy týkající se této problematiky, mohou využít osobního bankrotu i nemajetní dlužníci.⁷⁸

Počet insolvenčí

Co se týče počtu insolvenčí, většina zdrojů končí rokem 2018, což je před zahájením novely zákona. K údajům, které sledují právě i rok 2019 použijme statistiky týmu Výzkum insolvence, který jak již z názvu vyplývá provádí výzkumy, konference a publikace ohledně insolvenčí, osobních bankrotů či konkursů.⁷⁹

Graf 2 Počet podaných insolvenčních návrhů v letech 2016-2019, zdroj: Výzkum insolvence

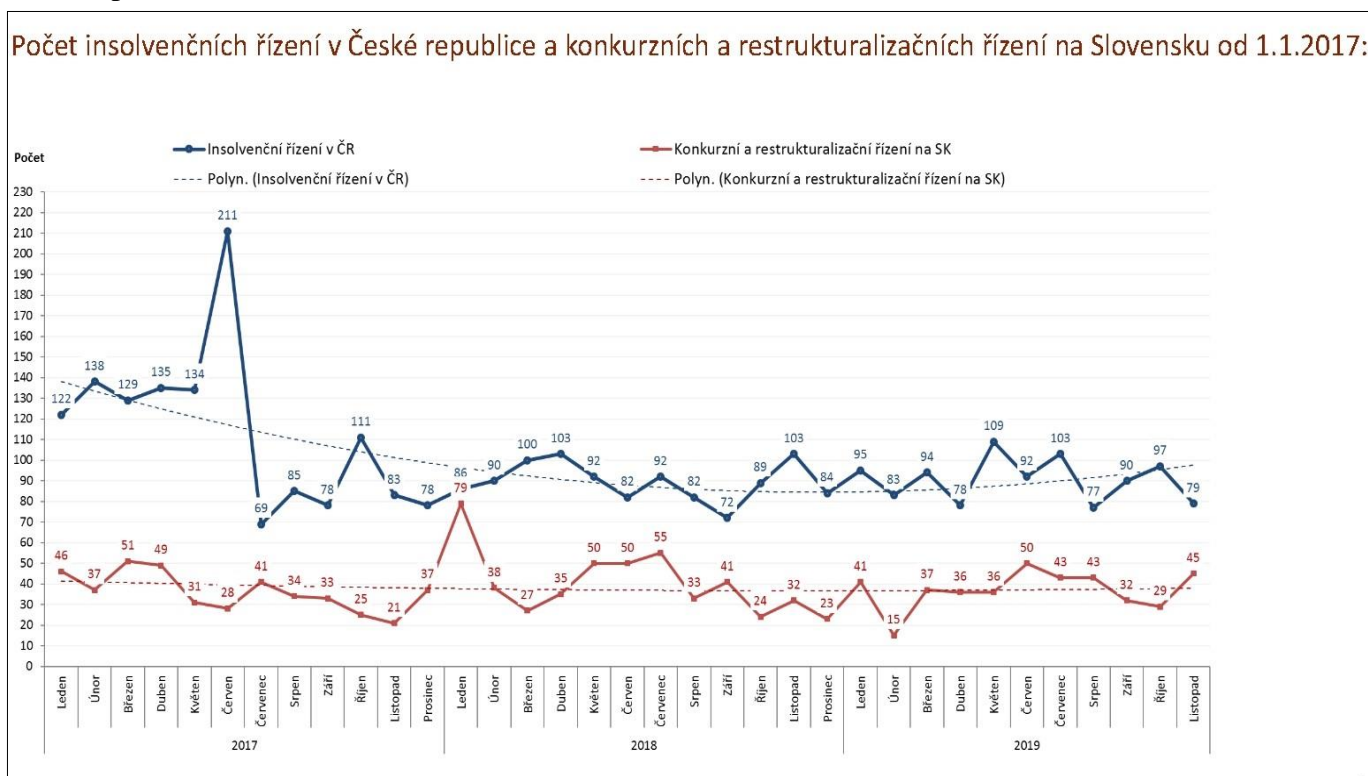
Nejprve porovnání počtu podaných insolvenčních návrhů za roky 2016 až 2019. Největších hodnot v porovnání let dosahoval rok 2016 a 1817 návrhů. Rok 2017 dosahuje

⁷⁸ Redakce EuroZprávy.cz. *Slováci se topí v dlužích. Počet osobních bankrotů dosáhl nového rekordu.* 2020, [cit. 8.2.2020]. Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/ekonomika/evropa/slovaci-se-topi-v-dluzich-pocet-osobnich-bankrotu-dosahl-noveho-rekordu.88e0b2b7/>

⁷⁹ Výzkum insolvence. *Surveillance v listopadu: Pokles návrhů, růst počtu prohlášených konkursů.* 2019, [cit. 10.2.2020]. Dostupné z: <http://www.vyzkuminsolvence.cz/zpravodajstvi/surveillance-v-listopadu-pokles-navrhu-rust-vyhlasenych-upadku.html>

celkem 1373 návrhů, rok 2018 1075. Nejméně návrhů za rok bylo v roce 2019, a to 997, v grafu ale chybí údaje za prosinec 2019. I tak ale jde z toho vyvodit, že počet podaných insolvenčních návrhů klesá, rozdíl se pohybují ale jen řádově ve stovkách, takže to nemusí znamenat nějaký významný rozdíl. Změna insolvenčního zákona byla více evidentní v případě uskutečněných osobních bankrotů. Co se týče porovnání toho, který měsíc se obecně podává nejvíce návrhů na insolvenční řízení je to měsíc červen a červenec, více návrhů bývá také i lednu. To může znamenat například zadlužení se na dovolené a na Vánoce a vánoční svátky.

Další graf je opět z Výzkumu insolvence. Vykazuje hodnoty insolvenčních řízení v ČR a hodnoty konkurzních a restructuralizačních řízení na Slovensku, počínaje lednem 2017 a konče listopadem 2019. Je tedy podobný jako graf předchozí, navíc ale doplněný i Slovenskou republikou.

Graf 3 Počet insolvenčních řízení v České republice a konkurzních a restructuralizačních řízení na Slovensku od ledna 2017, zdroj: Výzkum insolvence

Nejprve krátce zhodnotíme údaje pro Českou republiku, neboť jsou totožné, jako v předchozím grafu. Je zde více patrné, že největší skok byl z května na červen 2017, v červnu to bylo i celkově nejvíce a to 211. Počtu nad 200 insolvenčních řízení od té doby, jak je z grafu patrné, dosaženo nebylo. Graf je doplněn též o polynom. Polynomy vyjadřují,

jakým směrem číselné hodnoty směřují, nejen jestli klesají či stoupají, ale především i jakých hodnot dosahují, jestli převažují záporné nebo kladné hodnoty.

U grafu vyjadřujícího Slovenskou republiku, tam polynom je skoro rovná čára. Hodnoty u Slovenska jsou nižší než vykazuje graf za Českou republiku. Slovenská republika však nemá stejné podmínky jako ty naše u insolvenčního řízení. I tak je konkurzní a restrukturalizační řízení obdobné jako to naše v České republice. Slováci vydali na jaře roku 2015 Novelu slovenského obchodního zákoníku a také právě zákona o konkurzu a restrukturalizaci. Největšího počtu dosáhlo Slovensko v lednu 2018, a to 79, poté křivka opět klesla k podobným číselným hodnotám jako v měsíci před tím. Zde se i křivka nejvíce přibližuje té naší za Českou republiku. Nejméně konkurzních a restrukturalizačních řízení bylo 15 v únoru 2019. V průměru bylo na Slovensku v roce 2017 36 řízení, v roce 2018 41 a v roce 2019 (do listopadu toho roku) 37 konkurzních a restrukturalizačních řízení. Obdobně by to bylo v České republice takto: v roce 2017 v průměru 114, v roce 2018 90 a v roce 2019 91 (opět do listopadu 2019) návrhů na insolvenční řízení.

Počet exekucí

Kromě insolvencí je nutné uvést zároveň i počty exekucí, neboť dlužníci mohou mít více dlužních řízení nebo „řeší“ exekuci přechodem na insolvenci. V této části se zaměříme na tohle, protože je třeba se zabývat především exekucemi, uveďme tak kromě číselných údajů i mapu exekucí.

Stejně jako u insolvence – průměrný věk osob v exekuci bývá 45-47 let. Exekuce se však netýkají jen lidí v této věkové skupině. Ke konci roku 2018 bylo dle Institutu pro sociální politiku a výzkum ve věku 65 let a více 310 352 osob, naopak počet pravomocných exekucí nezletilých 4834, z toho 3 056 do věku 14 let, ve věku 14-17 let 1 778.⁸⁰

Na začátku 2. tisíciletí bylo zhruba 4 000 exekucí, v roce 2002 již skoro 58 tisíc, další rok již 132 tisíc, rok 2011 představoval celkem 936 tisíc exekucí.⁸¹ Rozdíl roku 2001 a 2002

⁸⁰ Institut pro sociální politiku a výzkum. *Exekutorská komora zveřejnila aktuální údaje o exekucích*. 2020 [cit. 15.2.2020]. Dostupné z: <https://socialnipolitika.eu/2019/08/exekutorska-komora-zverejnili-nova-data-k-exekucim/>

⁸¹ KRISTEJNOVÁ, Veronika. *Hypindex.cz - odborný server společnosti Fincentrum. Exekucí je stále víc... věřitelé vyhrabují staré dluhy*. 2012 [cit. 16.2.2020]. Dostupné z: <https://www.hypindex.cz/clanky/exekuci-je-stale-vic-undefined-veritele-vyhrabuji-stare-dluhy/>

může být příliš velký, ale je to z toho důvodu, že údaj za rok 2001 je nižší z toho důvodu, že na podzim roku 2001 vstoupila v účinnost část exekučního řádu a data tak jsou jen za několik měsíců. I přesto však rozdíl roku 2002 a 2003 představoval nárůst o 74 tisíc exekucí. Exekuční řád se pak i v následujících letech aktualizoval a upravoval, a to mohlo mít dopad i na počty exekucí.

Podíváme se trochu blíže současnosti. V roce 2016 bylo skoro 681 tisíc exekucí. Klesl tak o 53 tisíc exekucí (ve srovnání s rokem 2015). Tento údaj platí za celou Českou republiku. „Údaje zahrnují i tzv. latentní exekuce. Jde o exekuce odložené exekuce, u nichž se očekává zastavení (například po oddlužení v insolvenční), a exekuce, které nelze z různých důvodů provádět.“⁸² Jsou zde tedy v tomto celkovém počtu zahrnuty i ty exekuce, které byly přerušeny, mají odklad nebo byly zastaveny. Nejedná se však jen o jednu exekuci na člověka (povinného). Problémem je, že řada osob má či měla vícečetné exekuce, které tak navyšují celkový počet exekučních řízení. Podle mapy exekucí průměrný počet exekucí na osobu byl v roce 2016 5,1 (za celou ČR). Pokud bych brala v úvahu konkrétně kraj Olomoucký, byl zde průměrný počet 5,1 a celkový počet exekucí byl v tomto kraji skoro 250 tisíc, což představovalo přes 49 tisíc lidí v exekuci.⁸³

V roce 2017 taktéž klesl celkový počet exekucí. Podle mapy exekucí na 597 tisíc. Průměrný počet exekucí pak za ČR byl opět 5,3. Olomoucký kraj byl 8. nejhorší kraj ze 14 krajů (1. = nejhorší). Lidí v exekuci tento rok v tomhle kraji byl skoro 48 tisíc, celkový počet exekucí dosáhl něco přes 248 tisíc a průměrný počet exekucí na osobu byl 5,2.⁸⁴

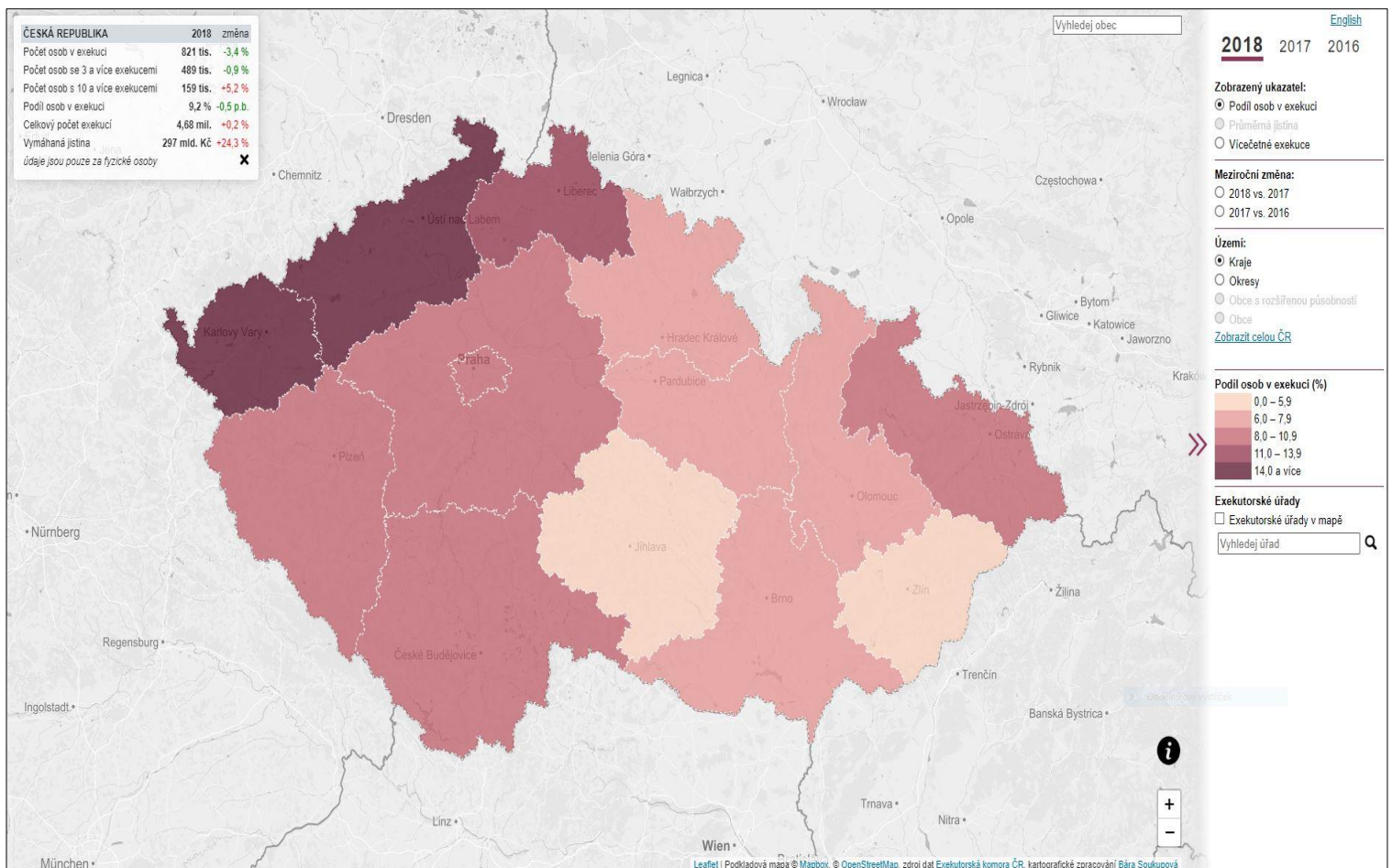
Za rok 2018 uveďme i již zmíněnou mapu exekucí (data za rok 2019 v mapě nejsou k dispozici). Mapa ukazuje kraje České republiky a odstín barvy znázorňuje, jaký je v daném kraji podíl osob v exekuci. Nejsvětlejší barva ukazuje podíl osob v exekuci od 0 do 5,9. Nejtmavější odstín podíl 14 a více.⁸⁵

⁸² Hospodářské noviny, ČTK. *Počet lidí v exekuci klesl o 41 tisíc, dlužníků je ale stále příliš mnoho. V Česku je vedeno přes čtyři miliony exekucí.* 2019. [cit. 21.2.2020] Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-66570340-pocet-lidi-v-exekuci-klesl-za-dva-roky-o-41-tisic-pocet-dluzniku-je-ale-stale-velky-v-cesku-je-vedeno-pres-ctyri-miliony-exekuci>

⁸³ HÁBL, Radek, SOUKUPOVÁ, Bára. Otevřená společnost o.p.s. Mapa exekucí. *Podíl osob v exekuci.* 2016-2018. [cit. 22.2.2020] Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/mapa/index.html#>

⁸⁴ HÁBL, Radek, SOUKUPOVÁ, Bára. Otevřená společnost o.p.s. Mapa exekucí. *Podíl osob v exekuci.* 2016-2018. [cit. 22.2.2020] Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/mapa/index.html#>

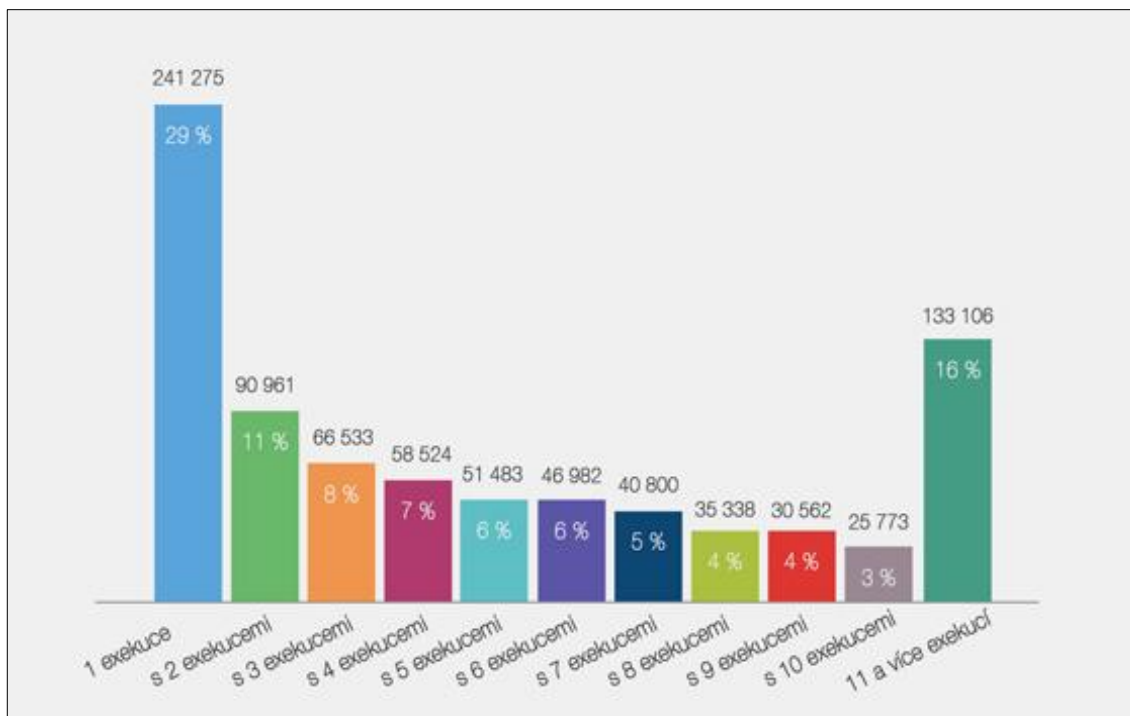
⁸⁵ HÁBL, Radek, SOUKUPOVÁ, Bára. Otevřená společnost o.p.s. Mapa exekucí. *Podíl osob v exekuci.* 2016-2018. [cit. 22.2.2020] Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/mapa/index.html#>

Obrázek 1 Mapa exekucí za rok 2018, zdroj: Mapa exekucí

V roce 2018 bylo zahájeno přes 505 tisíc exekucí, zároveň bylo vedeno exekuční řízení vůči 821 337 osobám. Vzrostl průměrný počet exekucí na osobu na 5,7. počet osob s třemi a více exekucemi dosáhl číslu 489 tisíc. Jednu exekuci mělo 29 %, tj. 214 tisíc lidí, vysoké množství lidí pak zažilo i více jak 10 exekucí (16 %). Podrobněji to znázorňuje tento graf níže.⁸⁶

⁸⁶ ŘEZNIČKOVÁ, Aneta. iDNES.cz. *Počet lidí v exekuci loni klesl. Na osobu připadá ale více řízení.* 2019. [cit. 25.2.2020] Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/exekuce-oddlnuzneni-exekutorska-komora.A190513_132834_ekonomika_are

Graf 4 Vícečetné exekuce – rok 2018, zdroj: iDNES.cz

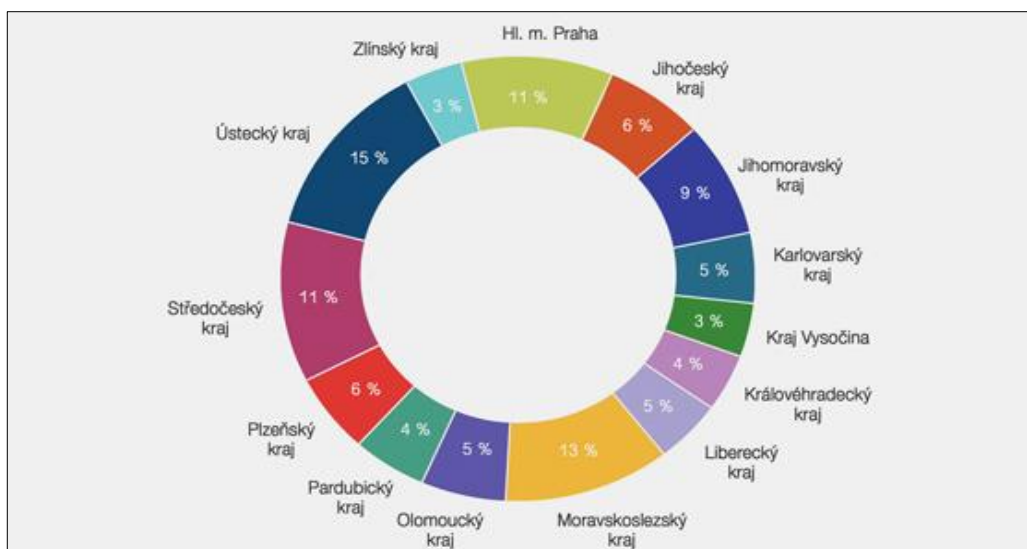
V roce 2018 dokonce poprvé převýšil počet ukončených exekucí počet nově zahájených. Celkový počet pravomocných rozhodnutí byl v souhrnu (k 31.12.2018) 4,68 milionů. Průměrná vymáhaná částka na jistinu činila 63 339 Kč v rámci jedné exekuce.⁸⁷

Podle mapy exekucí lze zjistit, že v Olomouckém kraji bylo v roce 2018 47 888 osob v exekuci, celkový počet činil 234 345 exekucí a průměrný počet exekucí na povinného také stejně jako v případě za celou Českou republiku stoupl, byl 5,6. Olomoucký kraj se celkově v daný rok umístil jako 9. ze 14 krajů v ČR (opět číslo 1 představuje nejhorší, 14 nejlepší), ale v případě vícečetných exekucí dopadl v daném roce tento kraj jako 3. nejhorší.⁸⁸ Následující graf znázorňuje podíl osob v exekuci podle geografického rozdělení. Nejvyšší podíl osob je v Ústeckém kraji, a to 15 %. 2. nejvyšší se nacházel v Moravskoslezském kraji (13 %), na 3. místě dopadla Praha (11 %). Nejmenší podíl povinných (3 %) se v roce 2018 nacházel ve Zlínském kraji a na Vysočině.⁸⁹

⁸⁷ HÁBL, Radek, SOUKUPOVÁ, Bára. Otevřená společnost o.p.s. Mapa exekucí. *Podíl osob v exekuci*. 2016-2018. [cit. 29.2.2020] Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/mapa/index.html#>

⁸⁸ HÁBL, Radek, SOUKUPOVÁ, Bára. Otevřená společnost o.p.s. Mapa exekucí. *Podíl osob v exekuci*. 2016-2018. [cit. 29.2.2020] Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/mapa/index.html#>

⁸⁹ ŘEZNÍČKOVÁ, Aneta. iDNES.cz. *Počet lidí v exekuci loni klesl. Na osobu připadá ale více řízení*. 2019. [cit. 25.2.2020] Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/exekuce-oddluzeni-exekutorska-komora.A190513_132834_ekonomika_are

Graf 5 Podíl na celkovém počtu povinných podle geografického rozložení za rok 2018, zdroj: iDNES.cz

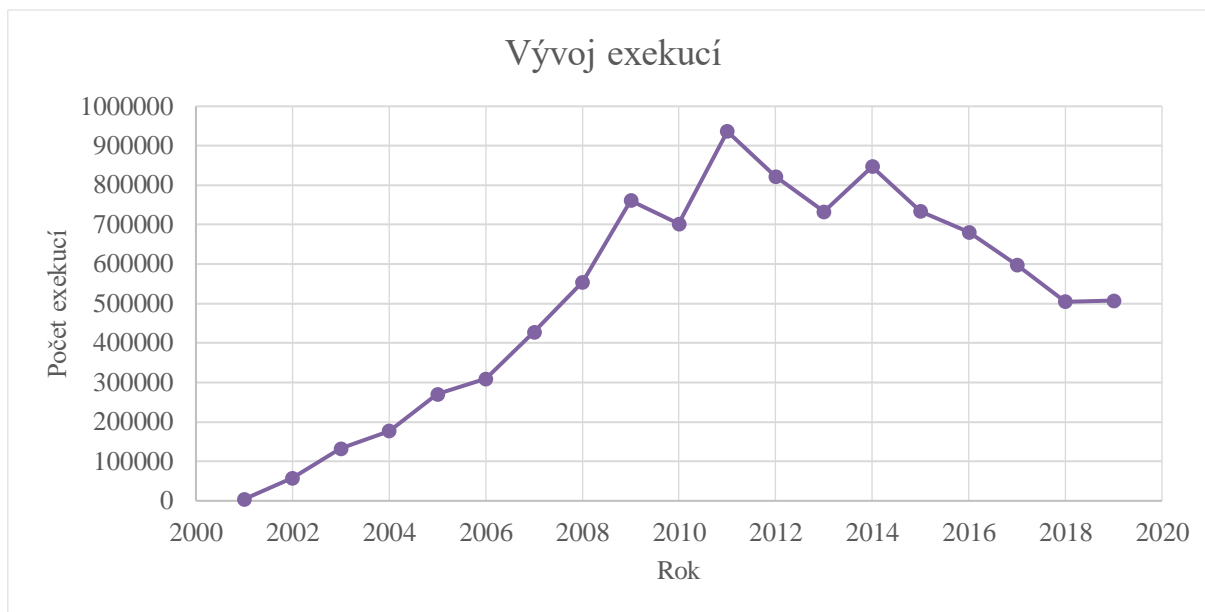
Na konci roku 2019 bylo jasné, že počet osob s exekucí klesl na 783 tisíc. V průměru je vedeno 5,2 exekučních řízení na povinného. V roce 2018 šlo na soudy celkem 505 120 žádostí o vedení exekuce, loni v roce 2019 to bylo 506 995. Jak se to ale projeví v roce 2020, se ukáže ke konci roku.⁹⁰ Na závěr autorkou vypracovaná tabulka a graf, které na základě toho zjistila o vývoji exekucí v čase. Zdroje dat pro vypracování této tabulky byly především z Institutu pro sociální politiku a výzkum, Mapy exekucí a serveru Hypoindex.cz.⁹¹

Rok	Počet exekucí
2001	4302
2002	57954
2003	132469
2004	177060
2005	270480
2006	309457
2007	427800
2008	554128
2009	760923
2010	701900
2011	936219
2012	821919
2013	733058
2014	847424
2015	733807
2016	680543
2017	597491
2018	505120
2019	506995

Tabulka 2 Počet exekucí, zdroj dat pro tabulku: Institut pro sociální politiku a výzkum, Mapa exekucí, Hypoindex.cz, viz odkaz pod čarou

⁹⁰ RADA, Jan. České Noviny, ČTK. *Počet fyzických osob v exekuci loni klesl na 821.337*. 2020 [cit. 1.3.2020]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/pocet-fyzickych-osob-v-exekuci-loni-klesl-na-821-337/1862477>

⁹¹ Zdroje dat pro souhrnnou tabulku a graf viz odkazy v této podkapitole Počet exekucí, odkazy na: Institut pro sociální politiku a výzkum, Mapu exekucí a server Hypoindex.cz, a to odkazy č. 80, 81, 83

Graf 6 Vývoj exekucí v čase, zdroj dat pro graf: Institut pro sociální politiku a výzkum, Mapa exekucí, Hypoindex.cz, viz odkaz pod čarou

Registr dlužníků

Již byla zmínka o tom, jaké jsou počty, kolik je zhruba dlužníků. Jak ale vlastně zjistit, kolik a komu člověk dluží? Nemusí to být totiž tak jednoduché, jak se na první pohled zdá. Spousta lidí své dluhy nezvládá, nebo si nevede záznamy a o svém finančním hospodaření a kolikrát ani netuší, kolik si půjčili peněz nebo kolik musí ještě splatit. Lidé se někdy uchylují k tomu, že si půjčí od více firem nebo osob, aby třeba zaplatili jinou půjčku. Může jít ale o případy nevědomé, a to například když nám naskáčou penále či poplatky za neplacení služeb (telefonu, pojistné, dopravní pokuta od revizora v městské hromadné dopravě či při jízdě autem apod.). Nebo někdo si naším jménem půjčí – ukradnou nám občanský průkaz či kreditní kartu (v takovýchto případech se dá i zablokovat), zdědíme dluhy nebo si dluhy nabere druhý partner (manžel/manželka).

Proto zmiňme částečně i registr dlužníků a další evidence (mimo těchto i finanční úřady, pojišťovny, banky apod.). Protože dlužník si nemusí kolikrát ani uvědomit, že dluží, případně právě jak velkou částku dluží. Zjištění, že člověk se „najednou“ ocitne v dlužích, totiž není pro něj dobré a může mít psychické, zdravotní, sociální a další důsledky.

Jak pro insolvenční, tak i pro exekuci existují registry, které uvádí informace o insolvenčních nebo v případě exekucí exekučních řízení. Seznam o exekucích je Centrální evidence exekucí, zkráceně CEE. Tento seznam vede a provádí Exekutorská komora České

republiky. A to v souladu s exekučním řádem České republiky a vyhláškami Ministerstva spravedlnosti. Do této evidence zapisují soudní exekutoři údaje o zahájených exekucích, o zastavení nebo odkladu exekuce. Nejsou zde ale exekuční údaje rozhodnuté soudy, státní správou a samosprávou a dalšími finančními orgány. Tedy jen o tom, co rozhodnou exekutoři. Primárně tedy slouží k uvedení informací o exekučních řízeních, který soudní exekutor vede, od kdy exekuce trvá a případně o stavu exekuce, tj. jestli je exekuční řízení odloženo, pozastaveno nebo ne. Po uplynutí exekučního řízení jsou údaje do 15 dnů z evidence smazány.

Registr dlužníků pak slouží především pro finanční instituce, které si mohou ověřit, zda člověk dluží, nebo ne. Banky, finanční instituce nebo obecně i věřitelé si tak mohou zjistit, jestli si dotyčný člověk plní své závazky a bude schopný i řádně splatit (například bude schopný splácet úvěr). V registru dlužníků se nachází informace od různých věřitelů, ty pak díky tomu mohou posloužit právě bankovním i nebankovním institucím, které tak mohou klienta na základě toho posoudit a posoudit na kolik může být tento klient rizikový. Rizikový či podezřelý člověk tak ztrácí tzv. bonitu neboli jakési hodnocení klienta. Jsou zde informace o úvěrech, které člověk měl nebo v současné době má (tedy i to pokud dotyčnému člověku finanční instituce úvěr zamítne). Sdílením dat si nejen věřitelé mohou ověřit platební schopnost klienta (tuto povinnost ukládá zákon), ale i chránit tak svůj majetek.

Pokud se člověk do registru dostane, jsou zde záznamy v této evidenci po nějakou dobu, což může představovat i problém právě při dalším půjčení si. „*Záznamy o půjčkách, jejich výši, délce splácení, výšce splátky a vaší platební minulosti zůstávají v evidenci ještě čtyři roky po jejich doplacení. Pokud jste si žádali o úvěr, který byl zamítnut, zůstane tato žádost v registru ještě rok, u nebankovních společností půl roku.*“⁹² Aby se člověk dostal z registru dlužníků, musí uběhnout nějaká doba, než bude jeho záznam smazán. Dostat se do něj je tedy rychlejší než dostat se z něj ven. V každém případě, u všech typů evidence dluhů platí, že je potřeba nejdříve dluh splatit, a až poté je možné být z něho vymazán. Je také dobré řádně splácet, v případě problémů se s věřitelem domluvit o odkladu nebo snížení splátky. Nebude tak ohrožena naše platební bonita. Tím, že nějaká finanční instituce vidí, že jejich klient dokáže řádně splácet půjčku, kterou měl nebo má, na něj vrhá pozitivní světlo (je více důvěryhodný). Nicméně pokud klient žádá o úvěr a žádný do té doby neměl, nejde tak dobře posoudit, jestli bude i jeho platební schopnost dobrá. Nejhorší však právě je, když klient dluhy nesplácí řádně, jak by měl, tj. opozdí se se splátkou/splátkami, nebo splácí, ale méně, než by měl.

⁹² *Registr dlužníků – co je o něm dobré vědět a kde nahlédnout.* Coolcredit, 2019. [cit. 5.3.2020]. Dostupné z: <https://coolcredit.cz/pujcka-bez-registru/registr-dluzniku>

Tento klient tak na sebe strhává negativní dopad. A může být institucemi a věřiteli vnímán jako nedůvěryhodný.

Neexistuje však jeden registr dlužníků, v České republice jich najdeme několik. Nejznámějších a nejpoužívanějších registrů dlužníků je v České republice 3-5.

První z těchto registrů je Centrální registr úvěrů (CRU). Tento registr spravuje Česká národní banka a evidují se tu informace o úvěrových závazcích podnikatelů, tj. podnikajících fyzických osob a podnikatelských právních subjektů. Nejsou zde ale evidovány hypotéky, ručitelé závazky a spotřebitelské úvěry.⁹³

Společnost Czech Credit Bureau (CRIF) vede dva registry dlužníků, které využívají bankovní i nebankovní instituce. Používá je tak mnoho věřitelů, u kterých klient může žádat o úvěr. Pro tyto registry se používají zkratky BRKI a NRKI. Jak u BRKI i NRKI jsou informace zde uvedeny jak po dobu splácení úvěru, ale ještě i určitou dobu po splacení. Ale i při nesplacení tak lze odlišit, jestli se dotyčná osoba opozdila se splátkou jen o pár dní nebo déle.

Banky využívají registr BRKI – tedy bankovní registr klientských informací. Někdy je tento registr znám i pod zkratkou z anglického jazyka CBCB. Sem do tohoto registru mají přístup jen společnosti, které mají bankovní licenci. Funguje od roku 2002 a shromažďuje informace o bonitě klienta, o historii jeho splácení, o spolehlivosti klienta, tj. jaká je jeho platební morálka. Obdobou je Nebankovní registr klientských informací, ten má českou zkratku NRKI, anglickou zkratku CNCB. Stejně jako ten bankovní, slouží NRKI pro posouzení platební morálky klienta. Rozdíl je v tom, že společnosti nemusí mít bankovní licenci, jedná se tak třeba o leasingové, nebankovní úvěrové a faktoringové společnosti.

Podle Hovorky bylo u obou v roce 2018 evidováno celkem tři miliony klientů s aktivně spláceným úvěrem. Problémy se splacením úvěrů mělo 23 tisíc lidí a 21 tisíc se splacením hypoték a úvěrů ze stavebního spoření.⁹⁴

Dalším z registrů je Solus. Nahlíží sem i mobilní operátoři, dodavatelé energií nebo třeba stavební spořitelny. Solus má dvě části – pozitivní a negativní. Podle Mladěny u té pozitivní v případě, že plníme smlouvy, jak máme, což pro nás může představovat například nižší sazbu úvěru nebo hypotéky. Což chrání klienta před předlužením (neposkytne

⁹³ Česká národní banka (záložka dohled a regulace). *Centrální registr úvěrů*. 2020 [cit. 6.3.2020]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/centralni-registr-uveru/index.html>

⁹⁴ HOVORKA, Jiří. *Registry dlužníků: Jak se do nich dostanete, kudy vede cesta ven a na koho si dát pozor*. 2019 [cit. 8.3.2020]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/dluhy/405882-registry-dluzniku-jak-se-do-nich-dostanete-kudy-vede-cesta-ven-a-na-koho-si-dat-pozor>

se mu úvěr, pokud mu hrozí finanční zátěž a ohrožení rodinného rozpočtu), i věřitele před zadlužením (klesá jim riziko, že klient nebude splácet). U té negativní části v případě, že nesplácíme. Do negativního se nedostaneme okamžitě při menším zdržení platby, ale když dlužíme minimálně 500 Kč a jsme více jak 30 dní po době splatnosti.⁹⁵ V negativním registru bylo do března roku 2019 595 tisíc lidí, což je od roku 1999 historicky nejnižší (od této doby funguje registr Solus).

Pátým registrem u nás v České republice rozšířeným je Centrální registr dlužníků. Tento registr se tváří jako oficiální a spolehlivý, ale opak je pravdou, neboť na rozdíl od výše uvedených nepoužívá informace oficiální a nemusí tak mít velkou vypovídací hodnotu o zjištěných informacích o dlužníkovi.

Dopady (nejen) na dlužníka

Výše byly uvedeny počty osobních bankrotů, konkursů či exekucí. Jaký to má ale dopad? Je to pro člověka jen negativní nebo i pozitivní vliv? Kdo je nejvíce ohrožen tím, že spadne do dluhové pasti? To nelze přesně určit. U statistik se často uvádí průměrný věk 45–47 let. Zjištěním je, že nejohroženější skupinou, kdy je nejvíce lidí v osobním bankrotu, tak jsou osoby ve středním věku a častěji muži. Muži jako živitelé rodiny, berou na sebe více půjčky/úvěry než ženy, mohou mít finanční problémy kvůli ztrátě zaměstnání, neboť stále spíše převažuje v populaci názor, že muži jsou živiteli rodiny. Ohrožené dluhovou spirálou mohou být ale i matky samoživitelky, které nemusí zvládat finanční hospodaření domácnosti. Dluhy se ale nevyhýbají ani seniorům a starším občanům. A také nezletilým a mladistvým, kteří dluhy zdědí, nebo například nezvládají pak z nějakého důvodu splácet hypotéky a půjčky. Neopominutelní však nejsou ani podnikatelé, kteří se zadluží.

Mít dluhy není nenormální jev a nemusí to být nutně jev špatný. Problémem však je jejich nesplácení delší dobu. Novelizace insolvenčního zákona cílí právě na předlužené osoby s cílem pomoci jim s jejich tíživou situací. Je to lepší než dluhy ignorovat nebo si půjčovat na splacení nějakého jiného dluhu. Na základě zjištěných poznatků z této části i z té teoretické

⁹⁵ MLADĚNKA, Petr. *Jak fungují naše tři registry dlužníků?* 2019 [cit. 13.3.2020]. Dostupné z: <https://financer.com/cz/osobni-finance/registry-dluzniku/>

je třeba uvést důsledky pozitivní i negativní, které může proces dluhů mít, a to, nejen na jednotlivce jakožto dlužníka.

Pozitiva (pozitivní dopady):

- ✓ Proces oddlužení je může být naděje pro lidi, kteří se ocitli v dlužích, pomůže jim dostat se z dluhové spirály.
- ✓ Lidé objevili institut oddlužení, když člověk dělá správné úkony, skončí tento proces a nemusí je už potkat.
- ✓ V případě splnění podmínek po skončení procesu dlužníkovy „zaniknou“ dluhy nebo minimálně přestanou nekontrolovatelně růst.
- ✓ V dnešní době existuje spousta společností, které pomohou člověku v tíživé finanční situaci.
- ✓ Klesání počtu exekucí může plynout ze stavu ekonomiky, lidé mají práci, rostou mzdy.
- ✓ Pokud bude méně soudních řízení týkající se oddlužení, mohou peníze posloužit ve státní ekonomice jinak, na jiný účel.
- ✓ Novela zákona změnila podmínky k lepšímu, může pročistit trh od exekucí.
- ✓ Novela zákona umožnila i kratší dobu (z 5 na 3 roky, pro ty, kteří splatí alespoň 60 % dluhů).
- ✓ Novela zkrátila dobu i pro důchodce a invalidní důchodce.
- ✓ Vyšší nezabavitelná částka, která dlužníkovi zůstane (více financí na živobytí).
- ✓ V případě osobního bankrotu mohou lidé volit dva způsoby oddlužení (splátkový kalendář nebo zpeněžení majetku).
- ✓ Proces oddlužení (insolvence) může využít i podnikatelská osoba.
- ✓ Insolvenčí se můžeme ochránit pře exekutorem a zabavení majetku.
- ✓ V případě, že se člověk z nějakého důvodu opozdí se splátkou, měl by o tom věřitele uvědomit a sdělit, jak dlouho by to mohlo potrvát. Je to lepší než to vůbec neřešit. Společně se tak dá najít řešení například změnit výši splátky nebo na čas odložit.
- ✓ Věřitel se může domáhat legální cestou svého nároku na zaplacení.
- ✓ Omezení tzv. oddlužovacích šmejdů (subjekty, které se tváří, že chtějí osobě pomoci od dluhů, ale naopak jejich snahou bylo na nich vydělat peníze).

Negativa (negativní dopady):

- × Exekuce může mít negativní dopad na vztahy – v rodině, mezi přáteli...

- × Dluhy jednoho manžela/manželky mohou ovlivnit i druhého manžela/manželku. Dluhy a nedostatek peněžních prostředků má tak vliv nejen na děti a obecně rodinu, ale i na soužití v partnerském vztahu, může vést až k jeho rozpadu.
- × V případě půjčování peněz v rámci rodiny či přátel je ale někdy velmi těžká možnost se domáhat peněz zpět.
- × Ale i člověk svobodný, rozvedený nebo ovdovělý může pociťovat problémy nebo i pocity, že mu s tím nemá kdo pomoci.
- × Exekuce se nevyhýbá mladým ani starým.
- × Dluhy mohou být i zděděny (v případě, že je dědic neodmítl, nelze však odmítnout jen dluhy a majetek zdědit po pozůstalém a ponechat si ho).
- × Může to mít až velký psychický dopad na jednotlivce.
- × Lidé s dluhy se bojí přiznat sami sobě a svému okolí, že mají dluhy nebo neví, na koho se obrátit.
- × Exekuce je vnímána spíše negativně, lidé v okolí mohou na takového člověka „koukat skrz prsty“.
- × Někdy dluhy narůstají, aniž by si toho člověk byl vědom, někdy malá částka vzroste ve větší (viz kapitola *Registr dlužníků*)
- × Proces oddlužení není krátkodobým procesem, u osobního bankrotu se člověk musí uskromnit.
- × Vícečetné exekuce. Lidé by neměli mít více exekucí, ale měly by být v insolvenci, aby tolik nezatěžovaly soudní exekutory.
- × Lidé se nepoučí a opět spadnou do dluhové spirály.
- × Větší zadluženost jednotlivců představuje i vyšší zadluženost státu (ekonomickou krizi).
- × Záznam v registru dlužníků nevymizí okamžitě po ukončení oddlužení, důsledkem toho člověku nemusí banka půjčit.
- × Lidé, kteří jsou v některém z rejstříků, mají jiné hodnocení a jsou jinak vnímány finančními subjekty než osoby tímto nedotčené.
- × Novela insolvenčního zákona nemusí být pro všechny stejně výhodná, nemusí na ni dosáhnout úplně každý.
- × Přes velký potenciál novely, má novela své chyby a neprojevila se tolik, jak se očekávalo.
- × Člověk je při procesu oddlužování hlídán insolvenčním správcem nebo soudním exekutorem a nemůže si například přivydělat mimo nebo na černo.

- × Člověk, který započne proces oddlužování, platí i odměnu (nárok) a insolvenčnímu správci nebo soudnímu exekutorovi a další výdaje a poplatky s tím spojené.
- × Povolání soudních exekutorů a insolvenčních správců je veřejností vnímáno spíše negativně.
- × Počet lidí s exekucemi může klesat, nikdy se však „nevymýtí“ a exekuce tu bude vždy.
- × Lidé pořád dostatečně nepřemýšlí nad svou finanční situací a gramotností.
- × Do dluhů se člověk může dostat velmi snadno, dostat se z dluhů ale nemusí už být tak snadné.

Ukázali jsme si počty lidí zatížených procesem oddlužení, bylo zmíněno i to, kde se dlužníci mohou evidovat. V teoretické i této části byla zmíněna nezabavitelná částka. Tato částka (nebo také nezabavitelné minimum) je částka, která osobě v exekuci nebo insolventi nemůže být zabavena a zůstává dlužníkovi. Dlužník sice potřebuje splatit své závazky, ale je nutné, aby byly zajištěny jeho základní životní potřeby – k tomu slouží právě nezabavitelná částka. Ta se zjistí tak, že se vypočítá z normativních nákladů na bydlení a z výše životního minima. Tato částka se rovná součtu obou veličin. A to 2/3 součtu. Rozlišuje se, zda existují pohledávky přednostní nebo nepřednostní. Nejprve jde třetina na splátku přednostních pohledávek, poté na nepřednostní, poslední třetina patří dlužníkovi. Pokud ty nepřednostní pohledávky neexistují, patří tato třetina dlužníkovi. Mezi přednostní pohledávky se nejčastěji řadí výživné, přeplatky na sociálních dávkách, pohledávka na sociálním a zdravotním pojištění nebo na dani.⁹⁶ Aby to bylo jasnější, pojdme na příklad.

Nezabavitelná částka se změnila tento rok. Do konce března byla jiná než od začátku dubna 2020 a ještě se i později tento rok změní. Jak se tato částka zjistí? Nezbytné pro výpočet je znát čistý příjem dlužníka. Zkusíme si tento příklad pro představu zrealizovat. Tato práce sleduje dopady na dlužníka. Neboť když se zamyslíme, jaký dopad mají exekuce na dlužníka nebo jeho rodinu z finančního hlediska? Kolik Kč může dlužníkovi zůstat? Jako podklad pro výpočet částečně posloužila data z Českého statistického úřadu.⁹⁷ Konkrétněji sloužila pro vytvoření této tabulky, díky níž byl možný následující výpočet vytvořený autorkou této práce.

⁹⁶ Redakce Kurzy.cz. *Nezabavitelná částka*. 2020. [cit. 22.4.2020]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/insolvence/nezabavitelna-castka/>

⁹⁷ Český statistický úřad. *Příjmy a životní podmínky domácností – 2019*. 2020. [cit. 25.4.2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/prijmy-a-zivotni-podminky-domacnosti-2019>

Průměrné roční peněžní příjmy na osobu (Kč)						
Rok	2 014	2 015	2 016	2 017	2 018	2 019
Hrubé peněžní příjmy	177 430	183 536	192 575	202 102	215 669	232 045
z toho: příjmy ze závislé činnosti	105 988	111 367	116 751	124 620	135 058	146 726
příjmy z podnikání	23 763	24 248	26 020	26 683	28 465	31 245
sociální příjmy	42 223	42 809	43 989	44 872	45 475	47 621
ostatní příjmy	5 456	5 113	5 815	5 927	6 671	6 454
Zdravotní a sociální pojištění	11 459	12 109	12 685	13 514	14 709	15 943
Daň z příjmů fyzických osob	13 174	14 230	15 470	16 816	18 892	21 348
Čisté peněžní příjmy	153 269	157 623	164 852	172 173	182 443	195 071
Domácnosti podle čistého měsíčního příjmu na osobu (v %)						
Rok	2 014	2 015	2 016	2 017	2 018	2 019
do 6000	5,8	4,7	4,4	3,0	2,2	2,0
6001 - 8000	8,2	7,7	6,6	5,7	4,4	3,0
8001 - 10000	14,1	13,7	11,2	9,8	8,6	6,7
10001 - 15000	43,4	43,2	44,0	44,0	41,7	39,0
15001 - 20000	15,7	17,2	18,6	19,8	21,8	23,6
20001 - 30000	9,3	9,8	11,2	12,7	15,2	18,2
30001 - 50000	2,8	2,9	3,4	4,3	5,1	6,2
50001 a více	0,6	0,7	0,6	0,8	0,9	1,3

Tabulka 3 Čisté peněžní příjmy na osobu, zdroj dat pro tabulku: Český statistický úřad

Předpokládejme, že se průměrné peněžní příjmy na osobu nezměnily a použijme pro výpočty údaje za rok 2019. Průměrný čistý roční peněžní příjem činil 195 071 Kč. To by měsíčně činilo zaokrouhleně 16 256 Kč. Druhá část tabulky nám ukazuje, jaký je čistý měsíční příjem na osobu. Nejčetnější zastoupení je u částky 10 001 – 15 000 Kč, dále pak 15 001 – 20 000 Kč (tam by se dal zařadit právě zjištěný průměr) a 20 001 – 30 000 Kč.

Vezměme si tedy jako příklad takovou průměrnou osobu z hlediska jejich čistých příjmů. Řekněme, že dlužník má čistý příjem zaokrouhleně nahoru **16 300 Kč**. Bylo zjištěno, že nejčastěji postihnou exekuce muže ve věku kolem 45 let. Příkladem bude tedy muž ve středním věku, který je ženatý a má dvě děti.

Od čistého příjmu se odečte částka tvořena nezabavitelnými částkami na dlužníka, manžele nebo manželku a vyživované osoby (tj. děti). Od 16 300 Kč odečteme částku 6 908 Kč. Ta se vypočítala jako součet částky 3 860 Kč, což je životní minimum na jednotlivce, a částky 6502 Kč, což jsou současné normativní náklady na bydlení (v nájemním bytě), a to s platností od 1. 4. 2020. A vynásobilo dvěma třetinami. Dále připadá částka 3 454 Kč (1727 Kč * 2), protože má dvě děti a částka 1 727 Kč na manželku. Postup tedy vypadá následovně: 16 300 – $[2/3 * (3860 + 6502)] - 1727 - 1727 - 1727 = 16 300 - 12 089$ Kč. To dělá 4 211 Kč. Tato částka

se rozdělí na třetiny. Zaokrouhleně 1 404 Kč jde na splacení přednostních pohledávek, další třetina na ty nepřednostní a poslední třetina zůstává dlužníkovi. Dlužníkovi tedy zůstane $12\,089 + 1\,404$ Kč, což se rovná **13 493** Kč. Na splacení pohledávek jdou $2/3$ – tedy **2 808** Kč. Pokud by dlužník neměl přednostní pohledávky, dostal by ze svého měsíčního příjmu $12\,089 + 1\,404 + 1\,404 =$ **14 897** Kč, **1 404** Kč by šlo na splacení nepřednostních pohledávek.

Pro srovnání ještě jeden příklad. Máme dlužníka s daleko vyšším čistým příjmem a to měsíčně **30 000** Kč. Stanovme si, že daná osoba nemá vyživované osoby, jen manželku/manžela. Opět nezabavitelné minimum na dlužníka je 6 908 Kč a 1 727 Kč na manželku/manžela (opět tato částka vychází ze stávající platnosti). Celkem tedy 8 635 Kč. $30\,000 - 8\,635$ Kč = 21 365 Kč. Na rozdíl od prvního příkladu částka přesahuje povolenou hranici, ta je současně stanovena na částku 20 724 Kč. Tato hranice se rozdělí opět na třetiny, což dělá 6 908 Kč. Dlužník tak z původního čistého příjmu/měsíc obdrží $8\,635 + 6\,908$ Kč = **15 543** Kč. Na pohledávky jdou dvě třetiny, tj. 13 816 Kč ($6\,908 * 2$) a částka nad rámeček hranice 20 724 Kč, tj. 641 Kč ($21\,365 - 20\,724$), což = **14 457** Kč. Bez přednostních pohledávek by dlužník obdržel další třetinu, tj. $15\,543 + 6\,908 =$ **22 451** Kč a na splacení dluhů by šlo **7 549** Kč.

Tohle byla ukázka při postupu exekuce prostřednictvím srážek ze mzdy. Při vyšším čistém příjmu tak značná část jde právě na splacení dluhů. A při zamýšlení se, nikde nebyla zahrnuta zmínka o odměně, která náleží exekutorovi při provádění exekuční činnosti!

Shrnutí kapitoly

V této kapitole byla zhodnocena teoretická část za pomocí číselných dat, grafů a tabulek. Následně uveden pojem registr dlužníků. Díky tomu pak mohla část následující, ve které je uvedeno, jak už i název práce sliboval, důsledky pozitivní i negativní, ekonomické (k tomu sloužily i výpočty zde uvedené) i sociální, které může proces mít, a to, nejen na jednotlivce jakožto dlužníka, ale i na věřitele nebo na dlužníkovu okolí a rodinu.

7. Doporučení na oddlužení

V České republice je velké množství lidí topící se v dluzích. Přitom někdy může jít jen o malou částku, která ale naroste do vyšších rozměrů. Někdy dlužníci ve snaze splatit jednu půjčku, si půjčí znovu, tím se ale dostávají do začarovaného kruhu, jelikož musí splácet i ty další. Nebo lidé nezáváží, jak moc je půjčka zatíží a zda ji budou schopni po celou dobu splácet. Lidé však mohou mít dluhy v důsledku toho, že přijdou o práci. Cest, jak se dostat do dluhů, jak již bylo napsáno v předcházejících kapitolách, je tedy mnoho. Dostat se ale potom z dluhů nebo z případné dluhové spirály jde velmi obtížně. Na základě již uvedeného, v této kapitole je cílem shrnout a zhodnotit některá doporučení na oddlužení. Aneb když už máme dluh či dluhy, co dělat?

Při řešení dluhové situace formou oddlužení je vhodné poradit se s odborníkem a nespoléhat na firmy či jednotlivce, kteří nejsou prověřeni a mohou být neseriózní a vidina pomoci může znamenat naopak ještě větší (finanční problém). Jejich internetové stránky by měly vypadat profesionálně a certifikovaně. Neboť zvolený postup je pro dlužníka klíčový a ovlivní další vývoj událostí.

Jak ale přestat žít od výplaty k výplatě? Jak přestat mít dluhy? Možností je spousta. V případě, že má člověk několik menších dluhů, je možné jít cestou konsolidace. Konsolidace představuje způsob, při kterém se dřívější půjčky a úvěry spojí do jednoho úvěru, který se pak bude splácet. Může to být pro dlužníka výhodnější, neboť opadne stres, popřípadě se sníží i úroky a nemusíme hlídat tolik dat splatností. Další možností je refinancování. Nebo další formy oddlužení, o kterých se již zmiňovalo.

Účinná forma, jak nemít dluhy, je šetření. Šetřit si na věci, které si chceme koupit místo půjčování si na ně. Ano může to trvat delší dobu, ale předejdeme tak případným problémům spojenými s nesplácením. Každá rodina by měla vést svou domácnost jako firmu. Tedy hlídat si příjmy a výdaje (a zapisovat si je), zvážit své finanční možnosti, dávat část peněz na šetření a mít peníze pro případ nějaké nečekané finanční události (například ztráta zaměstnání). Nemít tak peníze jen někde doma nebo na peněžním účtu a žít od výplaty k výplatě, tedy aby peníze jen neležely, ale nejlépe aby i vydělávaly. Pokud má dlužník více dluhů, měl by si je seřadit od těch nejnižších až po ty největší a najít si ve svém rozpočtu skulinu. Splatit nejdříve ty dluhy, které mají nejvyšší úrok. Na internetových stránkách se dá najít také nespočet kalkulaček,

kteře mohou při zadání číselných údajů spočítat příjmy, výdaje, náklady apod. Není ani ostudou se poradit s finančním poradcem, naopak. Od toho tu jsou.

Najít si lepší zaměstnání. Ano, někdy je problémem právě malý příjem. Dlužník by se měl zamyslet i nad svým povoláním a zjistit si, zda na trhu práce není práce více vyhovující, lépe finančně ohodnocená. Případně zvolit cestu rekvalifikace, do vzdělávání se, rozvíjení svých dovedností pomocí kurzů apod. S více penězi (s více možnostmi příjmů) vzrůstá i možnost, jak se dluhů zbavit.

Zbavit se dluhů se dá i tím, že budeme méně utrácet. I proto je dobré si udělat seznam, kolik a za co měsíčně utratíme. Při omezení některých „zbytečných“ výdajů mohou být tyto peníze užitečné při splacení dluhů. Nebo možností je i prodej toho, co již člověk nepotřebuje.

V dnešní době jsou populární bezhotovostní metody placení. I když bezhotovostní platby autorka této práce využívá, je zastáncem spíše hotovosti. V případě dlužníků obzvláště. A to z toho důvodu, že má-li člověk u sebe hotovost, méně utrací (více vidí kolik má u sebe při nakupování peněz a kolik může utratit. Více se tak hlídá, než když přiloží kartu (popř. mobil, hodinky...)).

Shrnutí kapitoly

V závěrečné kapitole byly uvedené některé poznatky, jak ušetřit nebo přesměrovat své finance. Možností, jak uhlídat své finance je mnoho. Ty uvedené v této části, mohou vypadat zdánlivě jako maličkosti, ale i ty mohou při dluhové tísní pomoci.

Závěr

V práci byl kladen za cíl řešit problematiku exekucí. Na ty se pohlíželo tak, jak je to v současné době, i z pohledu historického. Exekuce tak byla nejprve krátce analyzována historicky, jak a kdy začaly první formy exekuce, protože i v praktické části se sledoval historický vývoj a jak se exekuce proměňovaly. Zjištěním bylo, že první počátky exekucí se daly najít již před mnoha lety. Dluhy a dlužníci nejsou problémem jen dnešní doby, způsoby vymáhání se nároků a povinnost dlužníka své dluhy splatit, je tu už velmi dlouho. Na historii poté navazovaly pojmy s exekucemi spojené. S exekucí souvisí i fáze exekuce, kdo se fází řízení účastní, kdo je to soudní exekutor a co znamená mít exekuční titul, i tím se v práci zabývalo.

Při psaní této bakalářské práce kromě exekucí autorka této práce narazila i na jiné formy oddlužení. Záměrem bylo zmínit je z toho důvodu, že se v některých ohledech mohou lišit a různým způsobem dlužníka ovlivnit. Cílem bylo ukázat, jak proces oddlužování osoby ovlivní, a proto bylo za cíl analyzovat nejen proces exekuční, ale i další procesy oddlužování, se kterými se dlužník může setkat. V teoretické části tak bylo cílem zabývat se pojmy jako exekuce, insolvence, osobní bankrot a dalšími pojmy s nimi spojenými, aby přínosem nebylo jen zjištění poznatků o exekucích. I proto se tato práce nezabývala čistě jen exekucemi, ale cílem bylo probádat a zaměřit se i na jiné formy oddlužení. Tyto formy mohou splývat, mají prvky, které jsou společné, ale obsahují i odlišnosti. Ten, kdo se chce dostat z dluhů, by na to měl pomyslet podle jeho současné situace, aby následky dluhů a případný proces oddlužení nebyly příliš velké. Při psaní této práce bylo někdy těžké z literatury a dalších zdrojů určit, o který způsob oddlužení se jedná. Proto jako doporučení dlužníkům je, nenechat své dluhy „plavat“ a doufat, že se to nějak vyřeší, ale vše za včas řešit a s někým se poradit. Mnoha lidem, se může stát, že jim z nějakého důvodu vzniknou dluhy. Není to nic negativního, jak tento názor často u populace převažuje. Problémem zjištěným v této práci je spíše to, že až 16 % lidí v České republice za svůj život zažilo dokonce více jak 11 exekucí. Tedy, že se ze svých finančních problémů nepoučili a opět se dostali do dluhové spirály. Z poznatků zjištěných z praktické části plyne, že i když počet exekucí mírně klesá, roste průměrný počet exekucí na osobu. V průměru v roce 2019 bylo vedeno 5,2 exekučních řízení na povinného (dlužníka).

Insolvence se zkoumala do té míry, aby se poukázalo i na současnost, tj., jak se k insolvenční staví současné zákony. Byla zmíněna novela insolvenčního zákona. Ta měla

pomoci dlužníkům a usnadnit jim cestu oddlužení. Cílem práce bylo zjistit, jak a jestli novela změnila situaci dlužníků. Hypotéza o tom, že novela insolvenčního zákona bude mít velký vliv na zvýšení počtu (žádostí) o osobní bankrot a insolvenční se však v takové míře, jak se předpokládalo, nepotvrdila. Vliv byl sice patrný v měsících následujících po měsíci červnu, tj. červenci a srpnu roku 2019, jinak se to zatím příliš výrazně nezměnilo. Novela tohoto zákona tak nebyla tak úspěšná, jak se očekávalo. Pozitivní bylo zjištění, že může novela pro některé dlužníky zkrátit dobu procesu oddlužování a být výhodná pro některé osoby, tj. například pro lidi v důchodu a invalidní důchodce. Uvidíme, zda se počty v roce 2020 výrazně změní nebo ne (a popřípadě i co tyto změny zapříčiní).

Teoretické části se věnoval velký prostor, právě z toho důvodu, že se prolíná s částí praktickou, teorie je tedy nezbytná pro obě části v této práci. Právě dopadům dluhů na dlužníka byl věnován prostor v praktické části. Poukázalo se na tuto problematiku nejen slovy, ale i čísly. Vyplývá z toho, že exekuce byla, ale i je stále velkým problémem, což ukazují i číselné statistiky (tabulky a grafy) v této práci.

Co je pro všechny formy společné (zjištěno v této práci), že průměrný věk dlužníků je každým rokem zhruba stejný, průměrný věk činí 45 let. A ať už se jedná o celou Českou republiku nebo kraje či obce, vždy převažují v počtech muži nad ženami. Nejvíce zadlužených tak je právě ve věkovém rozmezí 40-49 let, tyto věkové skupiny jsou zatíženy dluhy nejvíce. Následuje věková skupina 30-39 let, poté osoby ve věku 50-65 let, následně skupina 18-29 a nejméně je to u osob ve věku 65 let a více. Což je překvapivým zjištěním, neboť autorka této práce předpokládala, že bude více zadlužených osob mezi seniory. Co se týče porovnání toho, který měsíc se obecně podává nejvíce návrhů na oddlužení, je to měsíc červen a červenec, více návrhů bývá také i lednu. To může znamenat například zadlužení se na dovolené a na Vánoce a vánoční svátky.

V praktické části byla věnována pasáž i registrům dlužníků. Překvapením je, že evidencí dluhů a dlužníků existuje tolik. Pokud by ale dlužník rád věděl, kolik dluží, měl by si daný registr, u kterého žádá o výpis svých dluhů, řádně prověřit. Aby „nenaletěl“ podvodným společnostem, které si za to vezmou peníze, ale řádně dlužníkův stav nezjistí.

Následně se na závěr posoudila negativa a pozitiva procesů oddlužování a jaké to, co bylo popsáno v této práci, může mít vliv na dlužníka, jeho rodinu, okolí, a nejen to. Tedy takový souhrn a zjištěné poznatky vyplývají v průběhu řešení této práce a cílů v nich stanovených. Změnou prošla i tzv. nezabavitelná částka, i ta byla názorně autorkou této práce

na příkladu ukázána. V závěrečné kapitole byly uvedené některé poznatky, jak ušetřit nebo přesměrovat své finance. Možností, jak uhlídat své finance je mnoho. Ty uvedené v této části, mohou vypadat zdánlivě jako maličkosti, ale i ty mohou při dluhové tísní pomoci.

Možné pokračování

Jak by mohla tato práce pokračovat? Tato práce byla psaná v roce 2019/2020. Proto některé statistiky, které by zhodnotily situaci po novele zákona, chybí. Nelze tak přesně uvést, jaké dopady by to mohlo mít teď. Více se to projeví jistě v budoucnu. To by mohlo posloužit k tomu, aby se v budoucnu zjištěné výsledky aktualizovaly a porovnály se současnou situací. Taktéž je třeba nezapomínat, že situace s koronavirem ovlivní ekonomiku nejen u nás v České republice, ale i v zahraničí (takřka po celém světě). Ovlivnit tak může právě i počet lidí, kterým vzniknou dluhy. Takže i to by v budoucnu dobré zhodnotit a porovnat. Práce by se také mohla rozšířit o další humanitní vědy jako je sociologie nebo psychologie člověka.

Seznam použitých zdrojů

- *Bankrot čili oddlužení versus konkurs a exekuce*. 2016 [cit. 10.1.2020]. Dostupné z: <https://www.kolikmam.cz/novinky/bankrot-cili-oddluzeni-versus-konkurs-exekuce>
- BARTONÍČEK, Radek, BIBEN, Martin. *Poslanci prosadili přísnější novelu insolvenčního zákona. Na osobní bankrot dosáhne více lidí, nejchudší se ale dluhů jen tak nezbaví*. Hospodářské noviny, ČTK, 2019. [cit. 26.1.2020] Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-66444480-poslanci-schvalili-prisnejsi-novelu-insolvenčního-zakona-dlužníci-budou-muset-byt-pet-let-pod-dohledem-spravce-o-oddlužení-ale-rozhodne-az-soud>
- BUSINESS GROUP S.R.O *Jak funguje osobní bankrot? Poradíme Vám! Insolvenční návrhy. Specialista na oddlužení a osobní bankrot*. 2020. [cit. 16.1.2020] a [cit. 17.1.2020]. Dostupné z: <https://www.insolvenčni-navrhy.cz/jak-funguje-osobni-bankrot.html>
- Centrální evidence exekucí, Exekutorská komora České republiky. *Centrální evidence exekucí. O Projektu*. 2009–2020. [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: <https://www.ceecr.cz>
- Česká bankovní asociace – Finanční vzdělávání. Úvod – Finanční vzdělávání. *Kdo je exekutor a co všechno může?* 2019 [cit. 15.11.2019]. Dostupné z: <https://www.financnivzdelavani.cz/jak-na-to/zlomove-situace/exekuce/kdo-je-exekutor>
- Česká bankovní asociace – Finanční vzdělávání. Úvod – Finanční vzdělávání. *Exekuční řízení krok za krokem*. 2019. [cit. 15. 12.2019] a [cit. 17.12.2019]. Dostupné z: <https://www.financnivzdelavani.cz/jak-na-to/zlomove-situace/exekuce/exekucni-řízení>
- Česká národní banka (záložka dohled a regulace). *Centrální registr úvěrů*. 2020 [cit. 6.3.2020]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/centralni-registr-uveru/index.html>
- Český statistický úřad. *Příjmy a životní podmínky domácností – 2019*. 2020. [cit. 25.4.2020]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/prijmy-a-zivotni-podminky-domacnosti-2019>
- DRACHOVSKÝ, Ondřej. *JUDr. Ondřej Mareš: „Dobře nastavené exekuční prostředí v konečném důsledku nechrání jen věřitele, ale především dlužníka před samozvaným násilím věřitele“*. Právní prostor. 2019. [cit. 15.11.2019] Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/judr-ondrej-mares-dobre-nastavene-exekucni-prostredi-v-konecnem-dusledku-nechrani-jen-veritele-ale-predevsim-dlužníka-před-samozvaným-násilím-veritele>
- *Exekuce vs. Insolvence*. Insolvenční zóna. [cit. 27.12.2019]. Dostupné z: <http://www.insolvenčnízóna.cz/poradna/slovníček/exekuce-vs-insolvence/>
- Exekutorská komora ČR. *Jednotlivé fáze exekučního řízení*. 2009-2012. [cit. 16.12.2019] Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/808-13-jednotlive-faze-exekucního-řízení?w=>
- Exekutorská komora ČR. *Místní příslušnost soudních exekutorů funguje v celé Evropské unii*. 2014. [cit. 15.11.2019] Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1831-místni-prislušnost-soudních-exekutoru-funguje-v-cele-evropske-unii-18-11-2014?w=>
- Exekutorská komora ČR. *Základní rozdíly mezi soudním exekutorem a vymahačem*. 2009-2019. [cit. 14.11.2019] Dostupné z: <https://www.ekcr.cz/1/exekutori-radi/844-29-zakladni-rozdily-mezí-soudním-exekutorem-a-vymahacem?w=>
- GROSSOVÁ, Marie. *Exekuce na peněžitě plnění v současné právní praxi: podle stavu k 1.1.2002*. 4. aktualizované a doplněné vydání, Praha: Linde, 2002, ISBN 80-7201-322-X
- HÁBL, Radek, SOUKUPOVÁ, Bára. *Otevřená společnost o.p.s. Mapa exekucí. Podíl osob v exekuci*. 2016-2018. [cit. 22.2.2020] a [cit. 29.2.2020]. Dostupné z: <http://mapaexekuci.cz/mapa/index.html#>
- Hospodářské noviny, ČTK. *Počet lidí v exekuci klesl o 41 tisíc, dlužníků je ale stále příliš mnoho. V Česku je vedeno přes čtyři miliony exekucí*. 2019. [cit. 21.2.2020] Dostupné z:

<https://domaci.ihned.cz/c1-66570340-pocet-lidi-v-exekuci-klesl-za-dva-roky-o-41-tisic-pocet-dluzniku-je-ale-stale-velky-v-cesku-je-vedeno-pres-ctyri-miliony-exekuci>

- HOVORKA, Jiří. *Registry dlužníků: Jak se do nich dostanete, kudy vede cesta ven a na koho si dát pozor*. 2019 [cit. 8.3.2020]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/dluhy/405882-registry-dluzniku-jak-se-do-nich-dostanete-kudy-vede-cesta-ven-a-na-koho-si-dat-pozor>

- Insolcentrum. *Insolvence v ČR, 2009–2019*. [cit. 1.2.2020] Dostupné z: <https://www.insolcentrum.cz/insolvence-cr/>

- *Insolvenční zákon, Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení* (znění od 1. 10. 2019) - HLAVA I. – KONKURS, Díl 1., Prohlášení konkursu a jeho účinky, § 244. 2019. [cit. 11.1.2020]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/zakony/insolvenzni-zakon/f3029330/>

- *Insolvenční zákon, Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení* (znění od 1. 10. 2019) - HLAVA I. – KONKURS, Díl 1., Prohlášení konkursu a jeho účinky, § 245. 2019. [cit. 11.1.2020]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/zakony/insolvenzni-zakon/f3029330/>

- *Insolvenční zákon, Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení* (znění od 1. 10. 2019) - HLAVA I. – Obecná část, Základní ustanovení, Předmět úpravy, § 1. 2019. [cit. 21.1.2020]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/zakony/insolvenzni-zakon/uplne/#f3030362>

- *Insolvenční zákon, Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení* (znění od 1. 10. 2019) - HLAVA I. – Obecná část, Základní ustanovení, Způsob řešení úpadku, § 4. 2019. [cit. 21.1.2020]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/zakony/insolvenzni-zakon/uplne/#f3030362>

- *Insolvenční zákon, Zákon č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení* (znění od 1. 10. 2019) - HLAVA 5. – Oddlužení, Rozhodnutí o splnění oddlužení, § 413, odstavec 1. 2019. [cit. 23.1.2020]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/zakony/insolvenzni-zakon/uplne/#f3030362>

- Institut pro sociální politiku a výzkum. *Exekutorská komora zveřejnila aktuální údaje o exekucích*. 2020 [cit. 15.2.2020]. Dostupné z: <https://socialnipolitika.eu/2019/08/exekutorska-komora-zverejnila-nova-data-k-exekucim/>

- JANATA, Lukáš a kol. *Kladivo na exekutora*. 1. vyd. Praha: Nuridius, 2014., ISBN 978-80-87822-14-2.

- JERMÁŘ, Petr. *Insolvence a osobní bankrot (oddlužení)*. Vše o bankách a bankovních produktech: srovnávače, pobočky, bankomaty. *Banky.cz*. 2020. [cit. 19.1.2020] a [cit. 20.1.2020]. Dostupné z: <https://www.banky.cz/clanky/insolvence-a-osobni-bankrot-oddluzeni/>

- KOTOUČOVÁ, Jiřina a kolektiv. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 2008, nakladatelství C. H. Beck, ISBN 8071795957

- KRISTEJNOVÁ, Veronika. *Hypindex.cz - odborný server společnosti Fincentrum. Exekucí je stále víc... věřitelé vyhrabují staré dluhy*. 2012 [cit. 16.2.2020]. Dostupné z: <https://www.hypindex.cz/clanky/exekuci-je-stale-vic-undefined-veritele-vyhrabuji-stare-dluhy/>

- KRPELÍK, Jiří. *Oddlužení*. 2010. C2005-2009 [cit. 28.12.2019] Dostupné z: <http://www.oddluzeni.estranky.cz/>

- KVAPIL, Václav. *Exekuce v kostce: Kdy je řešením insolvence*. [cit. 27.12.2019] Dostupné z: <https://www.penize.cz/exekuce/307607-exekuce-v-kostce-kdy-je-resenim-insolvence>

- LANGOVÁ, Dagmar. *Mezi exekutory navzájem se odehrává bitva. Týká se jejich působnosti*. *iDNES.cz*. 2010. [cit. 12.11.2019] Dostupné z: <https://www.idnes.cz/zpravy/archiv/mezi-exekutory-navzajem-se-odehrava-bitva-tyka-se-jejich-pusobno>

- MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Linde, 2003, ISBN 80-7201-433-1

- MEČÍŘOVÁ, Lucie. *Změny v oddlužení a nezabavitelné minimum v roce 2019*. *Finance.cz* - daně, banky, kalkulačky, spoření, kurzy měn, 2019. [cit. 21.1.2020] Dostupné z: <https://www.finance.cz/518761-oddluzeni-nezabavitelne-minimum/>

- MLADĚNKA, Petr. *Jak fungují naše tři registry dlužníků?* 2019 [cit. 13.3.2020]. Dostupné z: <https://financer.com/cz/osobni-finance/registry-dluzniku/>

- MOLÁČEK, Jan. *Boj o exekuční byznys*. Česká televize – Reportéři ČT. 2014. Čas 5:20–5:33. [cit. 15.11.2019] Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1142743803-reporterict/214452801240009/video/>
- Občanský zákoník. *Nový občanský zákoník 2019–v platném úplném znění online*, zákon č. 89/2012 Sb ve znění účinném k 1.7.2018, str. 4. [cit. 28.12.2019] Dostupné z: http://www.pracepropravniky.cz/_userfiles/texty_prilohy/10208.pdf
- ONDRÁČKOVÁ, Kamila, RYBOVÁ, Romana. *Insolvence v kostce*. FinExpert.cz, 2016. [cit. 22.1.2020] Dostupné z: https://finexpert.e15.cz/insolvence-v-kostce_1
- PROCHÁZKOVÁ, Martina. *Podmínky pro vyhlášení osobního bankrotu (oddlužení)*. Osobní bankrot – oddlužení fyzické osoby - Nemámdluhy.cz. 2020. [cit. 19.1.2020]. Dostupné z: <https://www.nemamdluhy.cz/podminky-pro-vyhlaseni-osobniho-bankrotu-oddluzeni>
- PRUDILOVÁ, Miloslava. *Veřejné dražby a exekuce*. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-7201-288-6
- RADA, Jan. České Noviny, ČTK. *Počet fyzických osob v exekuci loni klesl na 821.337*. 2020 [cit. 1.3.2020]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/pocet-fyzickych-osob-v-exekuci-loni-klesl-na-821-337/1862477>
- Redakce EuroZprávy.cz. *Slováci se topí v dlužích. Počet osobních bankrotů dosáhl nového rekordu*. 2020, [cit. 6.2.2020]. Dostupné z: <https://eurozpravy.cz/ekonomika/evropa/slovaci-se-topi-v-dluzich-pocet-osobnich-bankrotu-dosahl-noveho-rekordu.88e0b2b7/>
- Redakce Investičního webu. *CRIF Počet osobních bankrotů v prosinci stoupl, návrhů ubylo*, 2020 [cit. 6.2.2020]. Dostupné z: <https://www.investicniweb.cz/news-crif-pocet-osobnich-bankrotu-v-prosinci-stoupl-navrhu-ubylo/>
- Redakce Kurzy.cz. *Nezabavitelná částka*. 2020. [cit. 22.4.2020]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/insolvence/nezabavitelna-castka/>
- Redakce Novinky.cz. *Počet osobních bankrotů je rekordní, 2019-2020* [cit. 5.2.2020]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/clanek/pocet-osob>
- *Registr dlužníků – co je o něm dobré vědět a kde nahlédnout*. Coolcredit, 2019. [cit. 5.3.2020]. Dostupné z: <https://coolcredit.cz/pujcka-bez-registru/registr-dluzniku>
- ŘEZNÍČKOVÁ, Aneta. iDNES.cz. *Počet lidí v exekuci loni klesl. Na osobu připadá ale více řízení*. 2019. [cit. 25.2.2020] Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/exekuce-oddlnuzeni-exekutorska-komora.A190513_132834_ekonomika_are
- SCHELLEOVÁ, Ilona a kolektiv. *Exekuce*. Vydání. 1. Ostrava: Key Publishing, Edice Právo (Key Publishing), 2008, ISBN 978-80-87071-91-5.
- SCHOLZOVÁ, Karin. *Sociální a morální aspekt exekuce*. Brno, 2013, Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Institut mezioborových studií Brno.
- ŠRÁMEK, Dušan. *Část exekutorů založila další platformu proti teritorialitě*. Česká justice. 2015. [cit. 16.11.2019]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2015/09/cast-exekutoru-zalozila-dalsi-platformu-proti-teritorialite/>
- ŠTEFAN, Václav. *Podvodný byznys s oddlužením: některé agentury si za něj stále účtují víc, než povoluje zákon*. iROZHLAS. 2019 [cit. 17.1.2020] Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/smejdi-oddruzovani-ministerstvo-spravedlnosti_1902130602_pj
- ŠTŮSEK, Jaromír. *Kolik musím zaplatit v oddlužení?* Insolvenční rádce, 2020. [cit. 25.1.2020] Dostupné z: <https://www.insolvencniradce.cz/kolik-musim-zaplatit-v-oddluzeni/>
- ŠTŮSEK, Jaromír. *Mám dluhy z podnikání, můžu se i tak nechat oddlužit?* – Insolvenční rádce. 2019. [cit. 28.12.2019] Dostupné z: <https://www.insolvencniradce.cz/osoby-opravnenepodat-navrh-na-oddluzeni-cena/>
- *Tisk č. 1120: Vládní návrh zákona o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 4. volební období (2002–2006): Sněmovní

tisky. 2005 [cit. 17.1.2020] Dostupné z:

<https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=1120&CT1=0>

- *Tisková zpráva: Exekutoři proti teritorialitě: Tiskové vyjádření k chystané novele exekučního řádu.* Hypoindex.cz, 2016 [cit. 16.11.2019] Dostupné z:

<https://www.hypoindex.cz/tiskove-zpravy/exekutori-proti-teritorialite-tiskove-vyjadreni-k-chystane-novele-exekucniho-radu/>

- TRYNER, Miroslav. *Jak se řeší insolvence? Podmínky už nejsou tak přísné, ale na oddlužení nedosáhne každý.* Jak se řeší insolvence a oddlužení 2019. Euro.cz, 2019. [cit. 18.1.2020] a [cit. 24.1.2020] Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/insolvence-dluhy-novela-insolvenčni-zakon-dlužník-oddlužení-veritel-insolvenčni-rejstrik-1436973>

- TVRDKOVÁ, Jana. *Deset let existence soudních exekutorů.* In Sborník vydaný u příležitosti 10. výročí založení Exekutorské komory, 3. ročník, Praha: Exekutorská komora České republiky, 3/2011

- *Ustanovení § 398 zák. č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů (upravený 2019).* [cit. 18.1.2020] Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

- VOZÁK, David. *Jaký je rozdíl mezi oddlužením a konkursem?* Abivia, Advokátní kancelář. 2019, [cit. 10.1.2020]. Dostupné z: <https://abivia.cz/tema/jaky-je-rozdil-mezi-oddluzenim-a-konkursem/>

- Wikipedie: Otevřená encyklopedie. Příspěvatelé Wikipedie. *Insolvenční zákon.* 2020 [cit. 20.1.2020]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Insolvenční_zákon

- WINTEROVÁ, Alena a kolektiv. *Civilní právo procesní.* Praha: Linde Praha, 2011, ISBN 978-80-7201-842-0.

- WOLFOVÁ, Jitka, ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce,* Vydání 1., Wolters Kluwer, 2016, ISBN 978-80-7552-427-0

- *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), 120/2001 Sb. Exekuční řád. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění (aktuální znění 2019) – Část první Exekuční řád, HLAVA I, Základní ustanovení, § 1, odstavec 2.* [cit. 13.11.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>

- *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), 120/2001 Sb. Exekuční řád. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění (aktuální znění 2019) – Část první, HLAVA III, Exekuční činnost, Díl 1, Obecná ustanovení, § 28.* [cit. 13.11.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>

- *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), 120/2001 Sb. Exekuční řád. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění (aktuální znění 2019) – Část první, HLAVA II, Exekutor, Díl první, Exekutor a exekutorský úřad, § 9 (odstavec 2 a 3), § 15, odstavec 1* [cit. 13.11.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>

- *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), 120/2001 Sb. Exekuční řád. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění (aktuální znění 2019) – Část první, HLAVA II, Díl 2, Účastníci řízení, § 36, odstavec 1-3.* [cit. 14.12.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>

- *Zákon o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), 120/2001 Sb. Exekuční řád. Zákony pro lidi – Sběrka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění (aktuální znění 2019) – Část první, HLAVA II, Díl 2, Exekuční titul, § 40, odstavec 1.* [cit. 20.12.2019]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-120>

- ZEMAN, Milan. *Na co si dát pozor při exekuci dlužníka v insolvenční. Muj-Pravnik.cz.* [cit. 15.01.2020]. Dostupné z: <https://muj-pravnik.cz/exekuce-neni-insolvence-aneb-prihlasovat-se-musi/>

Seznam obrázků, tabulek, grafů a schémat

Tabulka 1: Počty konkursů podle území a typ - str. 39

Tabulka 2: Počet exekucí – str. 48

Tabulka 3: Čisté peněžní příjmy na osobu – str. 56

Graf 1: Vývoj počtu osobních bankrotů (2017-2019) – str. 40

Graf 2: Počet podaných insolvenčních návrhů v letech 2016-2019 – str. 42

Graf 3: Počet insolvenčních řízení v České republice a konkurzních a restrukturalizačních řízení na Slovensku od ledna 2017 – str. 43

Graf 4: Vícečetné exekuce – rok 2018 – str. 47

Graf 5: Podíl na celkovém počtu povinných podle geografického rozložení za rok 2018 – str. 48

Graf 6: Vývoj exekucí v čase – str. 49

Obrázek 1: Mapa exekucí za rok 2018 – str. 46

Seznam příloh

Příloha 1: Exekuční návrh

Přílohy

Příloha 1 – Exekuční návrh

Exekutorský úřad (dle volby oprávněného)

(jméno a příjmení soudního exekutora)

adresa

V Praze, dne (DOPLNIT)

Oprávněný: (jméno, příjmení adresa, RČ, firma, sídlo, IČO)

Povinný: (jméno, příjmení adresa, RČ, firma, sídlo, IČO)

Exekuční návrh

Přílohy:

- *stejnopis (originál) či opis (úředně ověřená kopie) exekučního titulu s vyznačenou doložkou právní moci a vykonatelnosti*

I.

Na základě exekučního titulu – (DOPLNIT) č.j. (DOPLNIT) vydaného (DOPLNIT) dne (DOPLNIT), jenž nabyl právní moci dne (DOPLNIT) a je vykonatelný dne (DOPLNIT) (dále jen "exekuční titul"), byla povinnému uložena povinnost spočívající v zaplacení pohledávky ve výši (DOPLNIT) Kč a jejího příslušenství oprávněnému.

Důkaz:

- *stejnopis (originál) či opis (úředně ověřená kopie) exekučního titulu s vyznačenou doložkou právní moci a vykonatelnosti*

II.

Povinný do dne podání tohoto návrhu dle předmětného vykonatelného exekučního titulu nesplnil ani část vymáhané povinnosti, a to přes i to, že byl k úhradě vyzván.

Důkaz:

- *výzva k plnění*

III.

Oprávněný navrhuje, aby soud pověřil vedením exekuce k vymožení pohledávky a jejího příslušenství podle exekučního titulu soudního exekutora (DOPLNIT), se sídlem (DOPLNIT)

IV.

Oprávněný prohlašuje, že pro vymáhanou povinnost nebylo zahájeno jiné exekuční řízení podle zákona 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

V.

Na základě shora uvedených skutečností oprávněný navrhuje, aby věcně a místně soud vydal toto:

pověření:

- I. Soud n a ř i z u j e podle vykonatelného rozhodnutí (DOPLNIT) ze dne (DOPLNIT), které nabylo právní moci dne (DOPLNIT), k vymožení pohledávky oprávněného v částce (DOPLNIT) Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky (DOPLNIT) od (DOPLNIT) do zaplacení a nákladů řízení v částce (DOPLNIT), nákladů právního zastoupení v exekučním řízení a nákladů exekuce, které budou určeny, exekucí na majetek povinného.**
- II. Provedením exekuce v souladu se zákonem č. 120/2001 Sb., exekuční řád, soud pověřuje (DOPLNIT) soudního exekutora Exekutorského úřadu (DOPLNIT).**

navrhovatel (oprávněný)